

BABYLON

Číslo 6 ROČNÍK XX • STUDENTSKÝ LIST PRO SENIORY • 15.- Kč na akademické půdě zdarma • 30. listopad 2011

*Duše něžné
jsou duše do bubnů bušící*

Ivan Martin Jírous

Ajatolláh se slepicí

Vážení čtenáři,
celá redakce Babylonu se vrátila z funusu, který se skutečně vyvedl, o tom viz zpráva na titulní straně – k případu Magor se vrátíme ve vánočním vydání.

Do tohoto čísla jsme pro vás připravili rozhovor s režisérem Zdenkem Potužilem, který inscenoval Bloka, Remarquea, Goetha, vedle toho chodil k Rudýmu ďáblovi, taky podepsal StB spolupráci, dělal v Rozkroku, odkud přestoupil k Nešporovi do Bohnic atd. – prostě neuvěřitelná sranda. „Umění se dobří syntézy pomocí subjektivního nazírání proků na rozdíl od sbírání jakýchkoliv proků, které vytvářejí pak celek,“ sepsal Potužil na nalehání StB agenturní zprávu a větší dada jsem nečetl.

Proč mají pražští plynáři za patronku sv. Anežku? Odpověď je nasnadě: Anežka v klášteře přece také topila muzákům, takže si srounání s plynárenským byznysem plným právem zaslouží. O tom viz Mátoha na str. 3, zatímco Horník o něco níž dole píše o Weaverovi, který si už před šedesáti lety ztěžoval, že zplodenci médií „nám, jako žábý v Egyptě, lezou až do ložnice“. Na ty zřejmě Chomejní zapomněl, viz níže.

Poslední jako vždy byl Drda. Měl odevzdat článek do deseti večer. O půlnoci volal, že má v sobě dvě lahve vína a jestli by to nešlo odložit na ráno. Už jsem chystal text podepsaný Drdou, ve kterém by se dokola opakovala dvě slova: jsem idiot, když článek dorazil. To bylo tedy o fous, i když...

Na straně šest srovnává Placák Sobotku s Rothkem a musím říct, že s ním výjimečně souhlasím. Naproti si můžete od Václava Mezříckého přečíst o knize Iana Morrisa o tom, že v roce 2045 bude konečná. A už jste četli Dekameron?

Paseckou přílohu uvozuje rozhovor s teoretikem architektury Petrem Kratochvílem. Na straně tři se podíváte na zprávu o knize Buddhovi bojovníci a když si pak ulevíte, kreatury perverzní komunistický, bude to jediné správné. Čína nebo Írán. Na straně pět přílohy nevynechejte úryvek z knihy Azar Nafisové Jak jsme v Teheránu četli Lolitu: Několik studentek se vypravilo na dvoudenní výlet ke Kaspickému moři, byly náležitě oblečené, měly šátky i dlouhé šadory, nepily žádné alkoholické nápoje, přesto je přepadla mravnostní policie, odvezla je na gynekologii, zda jsou panny, načež jim bylo vyměřeno pětadvacet ran holí.

Íránská ajatolláhové pozoruhodným způsobem degradují prastaré islámské náboženství do úplné zhovadilosti, nechutné oblidnosti. Viz spis Politické, filozofické, společenské a náboženské principy ajatolláha Chomejního, ve kterém velký vůdce řeší, zda muž, který měl pohladit sytek se slepicí, smí potom tu slepici sníst. Jeho verdikt zní: Ne – on, nejbližší příbuzný ani soused z vedlejšího domu maso takové slepice jíst nesmí, zato soused o dva domy dál už je jíst může. Debil, kreten, vyhlázaný podsvínče? Budou to ženy, které jednou byhle oblidné pitomce svrhnou.

Ale abychom končili trochu veseleji: Tohle číslo doprovází reprodukce Jakuba Špaňhela, jehož lustr je fakt dobrý.

Příště se sejdeme, v tomto roce naposled, ne-li naposled, v pondělí 19.prosince.

Jakub Špaňhel: Centrální banka Azerbajdžánu, 2008, 200x135 cm

Zpráva z funusu

Sraz jsme měli v pátek večer ve Staré Říši v místní hasičárně. Požární vůz byl vytážen ven. Z uvolněného místa se stal lokál. První přípitek šel na Magora. Druhý taky. Další jakbysmet. Pohřební rituál začal. Recitace, konsumace, inhalace, kulturní kreace, legrace, záchodová meditace. Placák tančil s Hůlovou, Pokorný s Demartini, Vítek s Andulou, JUDr. Makovec s Taťanou. Hrál polka, posléze i staroříšský valčík. Mach a Horník s Daničkem jenom chlastali.

O půlnoci šéfredaktor vyhlásil, že kašleme na underground, přecházíme na country! Zpívala se bedna od whisky. Whisky se nepila, pil se rum. Zábava se změnila v panoptikum. Jeden se snažil překřičet druhého. Každý magor chtěl něco říct. Pepíček hrál na harmoniku. Nad ránem měli konečně dost. Část se šla na chvilí natáhnout do místní orlovný, další usoudili, že to už nemá cenu. Strávili noc v hasičárně.

Prostranství před kostelem zelo ráno prázdnotou. V tom od kostela zazněla muzika. Spustila místní kutálka, kterou jsme si do pochodu objednali. Dvě trubky, dvě trouby a heligón. Zjevily se první mátohy. Vyrázilo se. Vpředu se nesla staroříšská mariánská korouhev. Bylo pod mrakem. Plechy drnčely. Byla zima. Ptáci sem tam pípli. Opozdilce svázela auta. Vpředu šly zbylé děti – Marianna, Sofie, Františka, Antonie, Ondra, Mikuláš a Eliáš. Za nimi ženy. Vzadu jako čestná stráž Kremlička a Topol s královskými prapory.

Kremlička, mávaje žlutočernou císařskou zástavou, vykřikoval hesla. Když jsme od Staré Říše vtáhli do Říše Nové, vypadlo to, že se vrací místní fotbalová jednatka. V novoříšské hospodě jsme se posilnili. První odpadl Jáchym, který si šel koupit cigarety k benzinové pumpě, a jako za starých

Na koho z té doby vzpomínáš?

Nejvíc mě uhranul Ivan Diviš. Jednou jsme se vraceli z Olomouce z nějakýho zájezdu a on celou dobu stál v uličce rychlíku a křičel, že se stane ministrem vnitra, sebere samopaly a postřílí celý ÚV KSČ. To byl impozantní výstup, dodnes to vidím před sebou. Divíše jsem poznal dobře a bylo to pro mne setkání na celý život.

Diviš ale brzo odjel.

Jo. Ze začátku hlásil na Svobodné Evropě a sem tam jsem to chytil, ale bylo to hrozně rušený. Hodiny a hodiny tam prožvanil s Josefem Jedličkou, který tam utekl před ním. Hodně taky měl rád Karla Kryla, s kterým taky prožvanil spoustu času.

Když jsem pak byl v roce 1978 v Mnichově, tak jsem se mu odvážil z budky zavolat. Já měl ale tehdy takovýho jako kamaráda Pepu, estébák – A on na to: „Všichni Češi byli estébáci!“ A pronesl slavnou větu: „Každý Čecháček má rád špekáček.“ Bylo to s ním těžký, vůbec nechápal Prahu, po té emigraci. V tom klubu řešil, že musí jet do Brna a já se mu nabídl, že ho tam odvezu. Oni se ho všichni báli, já se ho asi nebál, a on pak u mě stokrát spal, což bylo hrozný a nádherný zároveň.

Breivik: Praha plná krutých kriminálníků

Norský masový vrah Anders Behring Breivik je podle psychiatrů, kteří dělali posudek pro soud, duševně nemocný – trpí paranoidní schizofrenií. Choroba se prý projevovala už v červenci, kdy spáchal atentát v Oslu a poté postřílel desítky lidí na ostrově Utøya. Z lékařské zprávy plyne, že Breivik není příčetný a tudíž ani trestně odpovědný, a (pokud soud zprávu akceptuje) nemůže být odsouzen a uvězněn, pouze zavřen do léčebny. Zatímco ve věznici by mohl setrvat nejvýše 21 let, v blázinci zřejmě stráví zbytek života.

Věcně vzato, Breivikova přesná diagnóza nám může být vcelku lhostejná: čin, který provedl, je natolik děšivý a šílený, že hranice mezi příčetností a nepřítetností je rozvolněna téměř do neurčitelná. Nebude-li souzen, pak se alespoň zabrání trapnému a pro pozůstalé jistě bolestnému divadlu, vrahově exhibici v soudní síni. Což Breivik ví a závěrům psychiatrické zprávy se proto vehementně brání: bez přelíčení nemůže své krvavé představení dotáhnout do konce, jako duševně chorý se bude obtížně stylizovat do role mučedníka a společenského reformátora. Breivik se nechce vyhnout trestu – chce mít publikum.

V Čechách (stejně jako jinde ve světě) se o norském vrahovi napsala spousta hloupostí: například že patří k „pravivoným extremistům“ nebo rovnou k „neonacistům“. Nějakým masmediálním editorům zřejmě stačilo, že se ve svých pomatených textech vztahoval ke křesťanství (a to je přece „pravivové“), další to pak rozvinuli (když je to pravivové a je to proti muslimským přistěhovalcům, tak je to neonacismus) – a šup, už byl Breivik zařazen. Jeho názorový guláš se přitom pro žádného skutečného ex-

tremistu nemůže stát chutným: odkdy se neonacisté zaštiťují Spojenými státy, Izraelem, templářskými rytíři a navrch Edvardem Benešem...?

Jako bychom nebyli s to přijmout v dnešním předeologizovaném světě smutný fakt, že masová vražda nemusí vycházet z nějakého skupinového organizovaného podhoubí. Jako by každý vraždící maniak musel zastupovat společenství, nikoli jen sám sebe.

Jak tedy s případem Breivik naložit? Nejspíš by bylo nejlepší vraha izolovat – nezapomenout na oběti, ale zapomenout na Breivika (a na jeho „poselství“), podobně, jako v Merlinovi zapomněli na královnu zla a tím ji zničili. A zabývat se tím, co je skutečně důležité: například jak mohl Breivik tak snadno získat nejmodernější zbraně a jak v budoucnu ztížit psychopatům přístup k automatickým puškám, schopným vystřílet za pět minut půl vesnice.

-ad-

P.S.: Připomeňme jen pro zajímavost, že Breivik sháněl zbraně v Praze a že k návštěvě ho inspiroval jakýsi pořad BBC, v němž je stověžatá matička vyhlášena jako eldorádo organizovaného zločinu. Breivik se nejdřív bál a zapsal si: „Nemohu říci, že se na tu cestu těším. Slyšel jsem, že je Praha jednou z nejnebezpečnějších metropolí v Evropě, že v ní působí mnoho krutých a cynických kriminálníků.“ Vyrázil shánět zbraně do bordelu a do barů, načež rychle vystřízlivěl: „Lidé, které jsem oslovil, byli nervózní a mysleli, že jsem buď policista, nebo naprostý pitomec... To město není vůbec nebezpečné. Nepochpu, proč BBC v dokumentu o něm informuje tak nepřesně. Ve skutečnosti se to cítím bezpečněji, než v Oslu.“

Cikáni, gádžové, homouši od Rudýho ďábla, houf katolíků, křebny, kníždata, evangelický pastor, ochlastavé, bezdomovci, vyžírkové a další pohádkové bytosti, moravský i český lumpenproletariát, fizlové, fetišáci s n nimi jezuité – celá česká královská říše a k tomu staroříšská smetánka, exhibicionisté a staré vykopávky. Kam se člověk podíval, spřízněné duše.

Volové všech zemí spojte se!

Byly tam lidé ze skupiny Dg 301, Dg 303 a Dg 307. Dále byli účastní: Z. F., který byl uznán nepřítetným, dále M. H., od 17 let léčen a několikrát hospitalizován v psychiatrické léčebně, nebo J. J., který se v minulosti pokusil o sebevraždu.

Na křchové byl pak největší nával. Kromě tlačících se smrtelníků se tam slétla i strašidla, Bondy, Koch, Quido, Mejla, Nikolaj, Lopatka, Kukal, Nepraš. Taký Padrta.

Když na Magorovu rakev dopadly první hroudy země, vyklepali jsme z lahvi poslední kapky rumu a prázdné lahve naházeli do hrobu. Dum, dum, dum. Z korun hřbitovních stromů jsme vyplašili kvičáky. Volavky a labutě táhly po obloze. Na obzoru jel na bílém koni jezdec. Byl do nemoty zptý. Na hřbitovní zdi pokukovaly zvědavé děti. Drobne sněžilo.

„Případ Magor, jak jsme si ho nazvali, je u konce. Bublina o nekonvenčních avantgardních umělcích praskla,“ napsal v roce 1976 *Mladý svět* a jeho slova se do puntíku potvrdila. „Mohu prohlásit, že jsem tam prakticky neviděl střízlivou osobu,“ vypověděl místní svazák. „Vystoupení bylo v hrubém rozporu s cíli, kulturou a morálkou naší společnosti a její kulturními hodnotami, jejich tvorba naplnila skutkovou podstatu trestného činu výtržnictví, a to tím, že projevovala neúctu ke společnosti a pohrdání jejími základními morálními zákony.“

Přesně tak, mrdat!

Funus coronat opus. Funus se opravdu povedl. Dál už si to, Magore, nepamatuju.

Rudý ďábel

Rozhovor Babylonu s režisérem Zdenkem Potužilem

Zdenku, odkud jsi?

Říkalo se tomu pracující intelligence. Můj tatínek byl právník a povedl se mu záračný kousek, že nešel k lopatě. On měl průser už v pětačtyřicátým, měl malý dekret nebo něco takovýho, protože byl v ústředním výboru Národního souručenství. On byl ale hrozně šikovnej, a tak správně zbábělej, že tím vším proplul, takže celý padesátý léta dělal právníka v nějakým debilním dělnickým družstvu.

Máma byla opak táty, kterej byl problematickej. Máma byla úžasná žena, která všechno zaštiťovala, vychovávala dvě děti, starala se o dva baráky. Byla to ženská asertivní a nádherná.

Celej život jsem strávil na Hanspaulce – zédeeska a tak vůbec. Pak jsem vyučený elektromechanik, pak slaboproudá průmka.

Jak ses od elektriky dostal k divadlu?

Osudem. Na konci průmký mě sbalil velký mág poesie Mírek Kovařík, který měl Docela malý divadlo v Litvínově. To byla tehdy taková zvláštní kulturní mekka – chodil tam Josef Jedlička, podle mě velkej spisovatel, bydlel v tom slavným Koldomu, kde smrdělo zelí přes tři patra. Jedlil tam Ivan Diviš, Josef Škvorecký nebo Honza Závbrana. Byla to taková kulturní oáza v Sudetech a já v tom divadle dělal zvukaře. To byl šedesátý sedmej.

Přihlásil jsem se na DAMU – na režii jsem si našťěstí netroufl, takže mě nezkurvili tím, že by mě učili režiovat. Dělal jsem produkci, což mě bavilo. Vlastně jsem byl celej život režisérem a zároveň sám sobě producentem.

MeetFactory / 15. 12. 2011

18 – 20 hod

VLÁDNOUT JEN SÁM NAD SEBOU

Komponovaný večer věnovaný životu na Kubě z pohledu disidenta, nezávislého novináře Omara Rodrigueze Saludeze.

Vstup zdarma

projekce dokumentu „Hlasy z ostrova svobody“
diskuze s Omarem Saludezem
výstava fotografií z Kuby - Pavel Hroch

Akci pořádá MeetFactory s podporou nadace Člověk v tísni a Knihovny Václava Havla.

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ SKUTEČNOST

uvádí serii akcí

LITERÁRNÍ ČTENÍ SKUTEČNOSTI

RÁDIO

SKUTEČNOST

100 let

Strany mírného pokroku

v mezích zákona

Komunikační prostor ŠKOLSKÁ 28, Praha I

16/12/2011 16-21.30 hod.

www.skutecnost.cz www.skolska28.cz

Akce byly podpořeny granty Magistrátu hl. m. Prahy a Ministerstva kultury ČR.

ANTIKVARIÁT

Eva Kozáková

Myslíkova 10, 120 00 Praha 2

tel.: 224 917 862

otevřeno pondělí – pátek

9 – 18

nákup knih

10 – 12 14 – 16

technická, odborná a cizojazyčná literatura

skripta, slovníky, učebnice

beletrie, poesie

grafika, fotografie, pohlednice

antikvariát_kozakova@seznam.cz

Polský institut

www.polskyinstitut.cz
Malé náměstí 1, 110 00 Praha 1,
e-mail: praga.ip.sekretariat@msz.gov.pl
tel. informace 224 214 708,
sekretariát 224 212 274

Informace, čítárna novin a časopisů

pondělí – čtvrtek: 10.00 – 17.00

pátek: 10.00 – 15.00

Knihovna

Tel. 224 214 709

Otevírací doba:

úterý: 14.00 – 18.00,

čtvrtek: 14.00 – 16.00,

pátek: 11.00 – 14.00

Program prosinec 2011

Film

13. 12. / 18.30

Smrt jako krajce chleba, 1994, 116 min.,

(Smírc jak kromka chleba, 1994, 116 min.),

rež. Kazimierz Kutz

Projekce k 30. výročí vyhlášení výjimečného

stavu. Polsky s českým simultánním překladem.

Polský institut

Setkání

14. 12. / 18.00

Jak se vidí Češi a Poláci?

Beseda s Jiřím Peňásem a Mariuszem Suroszem

Polský institut

Hudba

20. 12. / 18.30

Slavnostní zakončení polského předsednictví v Radě EU

Vystoupení sopranistky Aleksandry Kubas

Velvyslanectví Polské republiky, Valdštejnská 8, Praha 1

Výstavy

19. 10. – 15. 1.

Polsko z LOTu ptáka

Vyhlídková terasa Terminálu 2, Letiště Praha – Ruzyně

7. 12. / 18.00

Vernisáž výstavy Julity Jaśkiewicz:

Mezi Východem a Západem. Současné polské ikony

Výstava potrvá do 31. 1. 2012.

Polský institut

Pro děti

3. 12. / 10.00-13.00

Dobré ráno s polštinou: „Na polském stole...“

Nutná rezervace telefonicky,

na biblio@polskyinstitut.cz nebo v knihovně I.P.

Polský institut

KURZY POLŠTINY

Kurzy polštiny 2011 – 2012:

3. 10. 2011 – 11. 2. 2012

13. 2. 2012 – 23. 6. 2012

Nabízíme kurzy pro začátečníky, pokročilé a rodiče s dětmi.

Cena: 3500 Kč za jeden semestr.

Slevy 50 % pro žáky, studenty, důchodce

a rodiče na rodičovské dovolené.

Podrobné informace o možnostech zápisu

do kurzu na tel. 224 214 709

(úterý, čtvrtek, pátek – Beata Mocová)

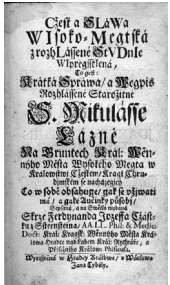
nebo na www.polskyinstitut.cz

ANTIKVARIÁT

ZTICHLÁ

KLIKA

NÁKUP MĚSÍCE

Částka z Šternšteina, Ferdinand Josef: Částka z SLÁWY Wlasko = Megská z roch=Lásené SVDne Wlprezsléná (-1739), to gest: Krátká Správa / a Wegpis Rochlá-ssené Starožité S. Mikuláše Lázně na Gruntech Král: Wěnnýho Města Wýsokého Megta w Královstaj Čes-kém / Kragj Chrudjnském se nacházegj Co w sobě obsahuje / gak se už-zaoti má / a gak Aučinky písobj / Sepsaná a na Swětló wydaná Škrce

Hradec Králové, Václav Jan Tybělý, (1739), 8", (XIII), 128 s. (před titulem bílý list)
Knihopis 1759; Jungmann V.557, Johanides 135

Český text gotikou, latinská slova antikvou, signatury, stránkové kustody, arabské číslování uprostřed horního okraje stran mezi paragrafy a žaludy, ozdobné dřevorezové vlysy a viněty rostlinného dekoru, ozdobné iniciály ve výši pěti a šesti řádků (jedna rostlinného charakteru, druhá s vyobrazením lázní), v textu plně iniciály ve volném prostoru ve výši dvou řádků, na str. 114 píseň o sv. Mikuláši od Adama Michny z Otradovic, na str. 126 píseň historická. Nová kartonová vazba potažená mramorovaným papírem s koženým hřbetem a nárožnicemi, ve hřbetu pět vazů, ve druhém a pátém poli tlačený a zlacený jmenný a věcný název, papír zahnědlý, na několika listech stopy po červotoči, tu a tam hnědé skvny a skvrnky, přesto ve stavu slušném. Kartonové ochranné pouzdro. Ferdinand Josef Částka (též Tschastka či Částka) z Šternšteina, se narodil v Zátci, studoval filosofii a lékařství v Praze, od roku 1718 byl přísežným fysikem královským v Hradci Králové, od roku 1721 členem městské rady, od roku 1729 královským rychtářem. Majestátem ze dne 20.12.1734 byl nadán titulem a erbem. Zemřel 29.12.1740 v Hradci Králové. Nabízené dílo, které vyšlo čehož roku i v jazyce německém, je velmi vzácným popisem lázní sv. Mikuláše, které vznikly koncem 17. století ve starobylé Vraclavi poblíž Vysokého Mýta. Největší rozkvět lázní nastal ve dvacátých letech 18. století, kdy byl v barokním areálu pražským architektem Canevallem vybudován kostel sv. Václava ve stylu vrcholného baroka. Lázně v průběhu 19. století zanikly.

Betlémská 10-14, Praha 1 - Staré Město
Otevřeno: pondělí – pátek 10:00 – 18:00 hodin
antikvariát@ztichlklka.cz, www.ztichlklka.cz, tel. 222 222 079, fax: 222 220 560

Unijazz

za finanční podpory

MK ČR, hl. m. Prahy

a MČ Praha 1 pořádá

19. ročník hudebního

festivalu

ALTERNATIVA

2011

19. – 26. listopadu,

Praha

HooDoo Music Club

(Korunní 106, Praha 10)

Kaštan – scéna Unijazzu

(Bělohorská 150, Praha 6)

Čítárna Unijazzu

(Jindřišská 5, Praha 1)

www.alternativa-festival.cz

Kurz tvůrčího psaní

spisovatele Tomáše Zmeškala

Spisovatel Tomáš Zmeškal, autor románů *Milostný dopis klínovým písmem* a *Životopis černobílého jehněte*, otevírá nový kurz tvůrčího psaní.

Kurz je určen zájemcům, kteří by rádi začali nebo chtěli dále rozvíjet svou literární tvorbu. Jeho obsahem budou literárně-tvůrčí cvičení, literární teorie a rozbor autorských textů účastníků.

Termín a místo:

21. ledna - 31. března 2012, Praha 6 - Dejvice,

Kurz se skládá z 6 pokračovacích lekcí (vždy v sobotu) 9.00-12.00, 13.30-16.30

Více na:

www.tomaszmeskal.cz/kurzy/ ,

<https://www.facebook.com/Kurztvurcihopsani>

kurztvurcihopsani@seznam.cz,

tel: 720 668 144.

Asistence o.s.
při Jedličkově ústavu a školách v Praze

Nabízíme možnost spolupráce při pomoci studentům a absolventům Jedličkova ústavu a škol.

Jedná se o přípravu do školy, učení se cizím jazykům, doprovody na různorodé volnočasové aktivity, přípravu na přijímací i jiné zkoušky.

Více informací rád poskytne koordinátor dobrovolníků Erik Čipera erik@asistence.org, tel.: 739 006 382

Asistence o.s.

– s člověkem s tělesným a kombinovaným postižením hledáme jeho vlastní cestu, jak se zapojit v běžném životě.

www.asistence.org

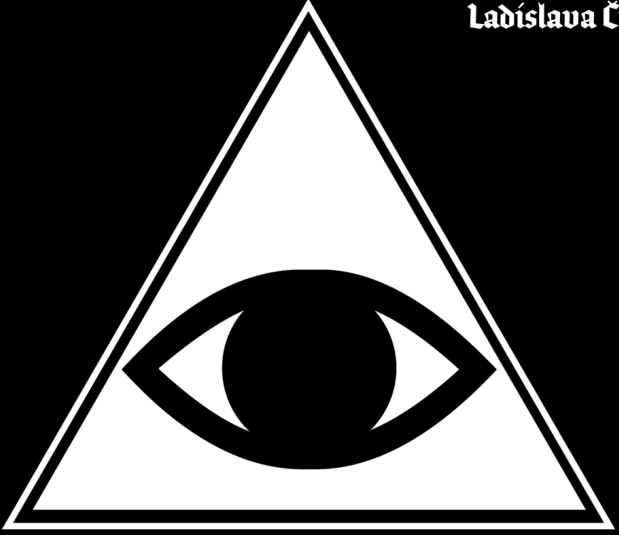
www.skutecnost.cz

Občanské sdružení Skuečnost

uvádí

premiéru divadelní hry

Ladislava Čumby

DĚJINY KONSPIRACE

U ČECHÁCH ANEB

KTERAK JAROSLAV SEIFERT

L.p. 1984 NOBELOVU CENU DOSTAL

Café v lese, Krymská 12 , Praha 10

18. a 19. 12. 2011 od 19.00

Akce byla podpořena granty Magistrátu hl. m. Prahy a Ministerstva kultury ČR

Poučení od plynařů

Letošní rok je rokem svaté Anežky, neboť uplynulo osm století od jejího narození. Ve veřejném životě se toto výročí příliš neprojevilo, snad kromě velké výstavy zahájené 25. listopadu. Výstava je však zpravidla pojmána a vnímána jako „kulturní záležitost“, tedy jako něco, co je sice pěkné a může snad vést i k zamyšlení, ale co zároveň leží jaksi mimoběžně vedle každodenního shonu. Nervozita a shon letošního podzimu jsou určovány v zásadě třemi skutečnostmi: za prvé, sháněním vánočních dárků, tedy tradičním konzumním šlenstvím ve stylu „Go, Ježíšku, Go!“, za druhé zprávami o nadcházející krizi, ba pádu eura, a za třetí, rostoucím rozhořčením z podoby veřejného života, plného zlodějin a s nimi spojených afér. Nicméně rozhořčení nevyhání občany na náměstí, rozhodně ne v masovém počtu. Lidem sice současně „zlořády“ vadí, avšak nejsou ochotni proti nim něco konkrétního vykonat. Není čas ani vůle, musí shánět dárky a je zima.

Anežka byla svatořečena 12. listopadu 1989, v předvečer pádu komunismu u nás. Pro většinu lidí šlo o souvislost čistě náhodnou, byť dodnes mnoho pamětníků vzpomíná na „úžasnou atmosféru“ na revolučních náměstích, racionálně ne zcela pochopitelnou. Nicméně nemá smysl spekulovat o tom, zda nám přemyslovská princezna zbořila komunismus tak nějak odměnou za svatořečení. Natož dumat, jak to asi udělala, zda přímo ona, že si v nebi „dupla“ a zdi diktatury popadaly,

anebo že se přimlula u Pánaboha a jeho „neviditelná ruka“ začala vyrábět di-vy. Podobné mechanistické či inženýrské představy jsou samozřejmě hloupost.

Svou zbožností a z ní plynoucím odmítnutím světské moci a bohatství, důrazem na pokoru, odříkání, chudobu a péči o druhé, zejména o staré, nemocné a vyděděné, se však chudák Anežka do nové doby vůbec nehodila, dokonce je vlastně jejím antipodem. Po listopadu o ni, snad kromě hledačů ostatků, projevíli zájem pouze plynárníci, jimž ji kardinál Tomášek v roce 1991 ustanovil – na žádost jejich odborové organizace – za patronku. To bylo skoro všechno.

„Sv. Anežka Česká byla oficiálně potvrzena 2. března 1991 patronkou plynárníků ze zcela logických důvodů. Historické doklady a dobové legendy dokládají a praví, že si Anežka, jako abatyše kláštera s útlukem, vyprosila u papeže Řehoře IX. zmírnění přísných podmínek pro život řádu klarisek, který byl založen po italském vzoru, ale působil ve zcela jiných klimatických podmínkách. Od této důležité události bylo dovoleno v klášteře a hospici, kam přicházeli strádající hladem a chladem, topit. Ona jim navíc k veškeré péči přidávala i naděje, víru a křesťanskou lásku. Jistě i proto byla sv. Anežka Česká doporučena jako ochránkyně – patronka. Plynárníci tedy – stejně jako jejich patronka – šířili vždy teplo a světlo,“ píše se v publikaci nazvané *Plynářská příručka*,

150 let plynárenství v Čechách a na Moravě, kterou vydal Gas s. r. o. v Praze roku 1997. Jde o velmi poučné čtení – a patrně, přes jisté nedostatky, i o jednu z nejdůvodnějších publikací, co po listopadu 1989 vyšly.

Ustanovení svaté Anežky za patronku plynárníků vyvolalo prý „u mnohých úsměv. Ovšem mnozí si neuvědomují, že tím se vlastně plynárenství přihlásilo k prastaré tradici řemeslných cechů, od poloviny minulého století pak řemeslných živností, jakkoliv dnes zprůměrněných.“

Bohužel, i to plynárenství se k této tradici přihlásilo pouze formálně. Nicméně *Plynářská příručka* obsahuje i odstavec, který mívá přímo k podstatě naší současné ekonomické i politické, ba přímo civilizační krize, a je tedy nanejvýš vhodné odcitovat ho celý: „Dnes je pojem práce chápán jinak. Původně byla práce chápána jako Bohem uložená povinnost a každý příslušník stavu i cechu musel dodržovat určitá pravidla, dosti přísná, i pro vnitřní život. Kromě pracovní činnosti se člen cechu musel zúčastňovat společně, pravidelně a bez výjimek bohoslužebných úkonů, jako byly mše, kázání, procesy a pohřby. Bratrstva řemeslníků budovala i v kostelech oltáře svým patronům a pořádala vlastní specifické slavnosti a zúčastňovala se slavností ostatních spolků. Dnes již došlo k určitým filozofickým a společenským posunům, ale kořeny soudobého snažení jsou, ať chceme či nechceme, právě v původních řemeslných bratrstvech.“

Ano, „dnes již došlo k určitým filozofickým a společenským posunům“, takže, a v tom nutno s *Plynářskou příručkou*

nesouhlasit či přímo polemizovat, kořeny soudobého snažení již „v původních řemeslných bratrstvech“ nespočívají.

Jinak je však v citovaném odstavci řečeno takřka vše důležité a lze k němu jen sotva co dodat. Ale přece jen, kdyby to dnešní „inženýrské dušičky“ nechápaly, pár poznámek. Předně, nyní nemá smysl uměle obnovovat nějaké cechy a podobně, to by nikam nevedlo a tento článek po něčem takovém nevolá.

K jakým „filozofickým a společenským posunům“ však došlo po listopadu 1989? „Svobodu, svobodu!“ hrmělo Václavským náměstím před více než dvaceti lety. Kolik z demonstrantů ale chtělo skutečně svobodu, a kolik z nich se chtělo jenom mít tak dobře, jak to vidělo v katalogích západních zásilkových obchodů? Dnes se zdá, že podíl těch druhých byl mnohem větší, než by si vnější pozorovatel tehdy dovedl připustit. Anebo že se velká část těch prvních už dávno zase zařadila do stáda.

Rok 1989 sice znamenal přechod k demokracii, ale též ke kapitalismu a moderní západní konzumní společnosti. Přičemž politika je do jisté míry nadstavbou ekonomiky a společenských vzorců chování, na to člověk nemusí být marxista, aby tento vztah odhalil, neboť Marx ho pouze (a mylně) zabsolutizoval. Jaké jsou tedy hybné normy polistopadové společnosti? Mladí, krása, výkon a fyzická síla, jež mají jedince dovést ke štěstí v podobě bohatství a společenského postavení. Horizont lidského života je pak vymezen pouze pozemským časem, a i proto ve zvýšené míře platí premisa: „Žijeme jen jednou a krátce,

Arabské jaro na prahu zimy

Máme už podzim, ale arabské jaro jako by nebralo konce. V Tunisku proběhly volby a snad se podaří brzy sestavit vládu. K předání moci dochází v Jemenu. Nakonec dobře to dopadlo v Libyi, protože jakékoli ukončení bojů je z principu dobré. Navíc se podařilo odstranit obskurtního plukovníka, co po desítech tisícům lidí nehezký měnil životy. V Egyptě mají pro změnu složitý volební systém, že už nyní rozvášněnou ulici vidina voleb neuklidňuje a oproti aktuálním protestům se celá kampaň dostává na druhou kolej. A tím dobré zprávy jako by byly vyčerpány.

Nynější protesty v Sýrii dobře ukazují změnu ovzduší, která se v celém regionu odehrála. Po letech jediné dovolené kritiky, a to Spojených států a Izraele, a jediné legální občanské kratochvíli, návštěvě mešity, země tvořící Ligu arabských států poprvé sáhly k vyhlášení citelných sankcí proti jednomu ze svých členů. Pokud polovina syrského vývozu směřuje právě do zemí LAS, zdá se být skomírající syrská ekonomika odsouzena k definitivnímu krachu. Změna je o to výraznější, uvědomíme-li si, že členské země LAS si měly jen máloco vyčítat. Téměř každá z nich má své vážné vnitřní problémy, od dodržování základních lidských práv přes ekonomickou situaci až po demokratický deficit. Až dosud držely vždy

svorně při sobě ve stylu „já za bráchu, brácha za mě“.

A je skutečně s podivem, co takové autokracie jako Súdán, Omán, Mauritánie nebo Saudská Arábie sledují uvalením sankcí na bývalého „druha ve zbraní“ Sýrii. Ze Sýrie zní hlasy o „zradě arabské solidarity“ a „porušení tradice vztahů mezi arabskými státy“ a podívalme-li se do minulosti, musíme dát Damašku pouze za pravdu. Byť se tak průměrnému Evropanovi výsledky arabských revolucí mohou jevit chabé, je jasné, že k reálným změnám v regionu již skutečně dochází. K hlasování se nepřipojily pouze Irák a Libanon, tedy syrští sousedé, kterých se kromě adresáta vyhlášené sankce dotknou nejvíce.

Situace v samotné Sýrii je jak nepřehledná, tak i obtížně předvídatelná. Do jisté míry se ovšem nabízí srovnání s vývojem v Libyi. EU již vyjádřila ochotu začít vyjednávat se Syrskou národní radou, orgánem sdružujícím dosud převážně syrské exilové organizace. Francouzský ministr zahraničí Allain Juppé se o ní zmínil jako o legitimním partnerovi, čímž byl podobně jako v případě Libye prvním představitelem, který opozici vyjádřil neomezenou podporu. Jak víme, uznání povstalců v Benghází ze strany Francie za legitimního představitele Libyjců bylo prvním krokem k široké mezinárodní podpoře, které se bojovníkům proti Kaddáfimu dostalo.

Žáby nám lezou do ložnic

„*Držte v rukou další knihu o rozkladu Západu*,“ tak zní první věta knihy Richarda M. Weavera *Ideje mají následky*. Dnes, když už snad ani nesmějí vyjít noviny, které by nepsaly o krizi, zní tato věta jako pouhá fráze. Weaver ji ale napsal před 66 lety a rozhodně neměl na mysli tak povrchní společenský fenomén, jakým je ekonomika, s jejímž rozkladem je dnešní krize především spojována. Kdybyste se dnes zeptali Weavera, proč jsme v krizi, jeho odpověď by byla stejná i nečekaná jako před lety. Krizi by označil jen jako jeden z mnoha důsledků úpadku, který započal již ve 14. století, a který má svůj původ v myšlenkových sporech středověkých filosofů o pravdu a univerzální podstatu skutečnosti. Podle Weavera totiž tehdy zvítězil tzv. nominalismus, podle něž nelze v realitě nalézt žádné obecné metafyzické principy, z nichž vše ostatní vychází, a jež určují závazná měřítka pro to, co má být. Když byla obecným pravdám o světě uzmuta pevná půda, postupně začal rozklad vědění o neviditelné metafyzické hierarchii a podstatě skutečnosti, čímž následně zmizela univerzální měřítka pro posuzování idejí, hodnot, činů atd. Během následujících staletí tak byl veškerý řád v Západní společnosti podkopán, rozvolněn a rozvrácen.

Dnes je konkurence protichůdných idejí doslova postmoderní, a to nikoliv jen jako běžný fakt rozdílnosti názorů, ale kánon, podle kterého má každý své stejné oprávněné pravdy, morálky, hodnoty... Podle Weavera lze všeobecný rozklad sledovat doslova na každém kroku – od hudby, umění, literatury až třeba po pojetí armády. Voják si už dnes na prvním místě nevolí „povolání“ ale „job“. Muži se mají zženštit na pískovištích a ženy klidně umorit ve fabrikách těžkou fyzickou prací. Harmonii, která by se mohla opřít o pochopení přirozené rozmanitosti a stejně tak přirozené hierarchie života, likviduje despotická touha po rovnosti, která nakonec ničí veškeré lidské soužití. Každý se stal sám sobě knězem, učitelem, politikem, etikem, ekonomem... Západní společnost se dopracovala do fáze rozmazleného dítěte. Všichni se ohánějí nároky a právy, natahují se pro dotace, ale o povinnostech vůči společnosti už nikdo nechce slyšet.

Zřejmě nejhmataatelnější z důsledků dávného vítězství nominalismu a následné likvidace vědění o nehmotné realitě, která určuje smysl a řád pozemskému pachtění, představuje podle Weavera současné všeobecné vítězství materialismu. Věda a ekonomie se pro moderního člověka staly nástrojem spásy, která má spočívat v dosažení šťastného pozemského života. Vzdělání (slovo universitní už ani nelze použít) se postupně redukuje na výuku schopnosti se v životě umět ohánět. Nejde už o to pochopit kdo jsem, proč žiji a jak bych měl správně žít, ale jak mám co nejúčelněji zapadnout do ekonomického procesu, abych dosáhl materiálních jistot a pohody. Vítězství utilitarismu je naprosté, egoismus všudypřítomný, ideály ve psí. Vládnou nám ekonomové, podnikatelé a účetní, které drží nad vodou kolosální byrokracie. Jak Weaver upozorňuje, dříve by byl při sporu o oprávněnost státních finančních operací zaslán dotaz filosofům na Sorbonnu, dnes mají patent na rozum bankéři a politici. Jak by ale mohli vyřešit současnou

ekonomickou krizi, když sami představují jen vrcholek ledovce hluboké metafyzické krize, o které ani netuší?

Samotný text knihy je natolik obsažný, že napsat vyčerpávající recenzi by znamenalo popsat celý *Babylon*. Musíme se tak omezit jen na několik postřehů. Weaver odhadl, že západní společnost, aby zajistila svou materiální pohodu, vydá se cestou přerozdělování stále většího množství prostředků pomocí byrokracie, což postupně zničí individuální zodpovědnost. Každý, kdo dnes jakkoliv a kdekoliv pracuje ví, co měl Weaver na mysli, když se potýká s hromadami paragrafů a nesmyslných předpisů, které nelze nazvat jinak než byrokratickou buzerací a plýtvání životem. Na všechno musí být štempl, aby už nikdo za nic nezodpovídal a měl krytá záda.

Jinou oblastí, na kterou se Weaver důkladně zaměřuje, jsou média. Postupný rozpad přirozené strukturované společnosti podle něj přivodil i problém, jak udržet soudržnost mezi občany a moderní elity našly řešení v mediální indoktrinaci. Mediální komplex nového věku Weaver nazývá „Velkým projektorem“. Sedíme před ním přikováni my všichni, podobně jako v Platonově jeskyni. Rotačky novin, rozhlas a televize jen nahradily obrazy promítané lidem na zeď. Průměrný divák nemá čas ani prostředky si předkládané informace ověřit. Prostor pro uvažování o důležitých věcech pohlcuje nekonečný nápor nových zpráv, které sugerují tu pravou a jedinou skutečnost. Moderní mediální masáž uzavřela transcendenci nad člověkem téměř dokonale a to Weaver ještě nemohl tušit, že přijde věk internetu. Co by asi napsal dnes o mediální manipulaci a všeobecném zahlcení pro život naprosto nepodstatnými informacemi? Záplava povrchnosti...? Zplozenci médií „nám, jako žáby v Egyptě, lezou až do ložnic“. Podstatné pravdy o životě byly vyřazeny z veřejného prostoru.

Weaverovo dnes již klasické dílo, které má český čtenář konečně k dispozici, je naprostým opakem současného žurnalismu. Nabízí nadhled vzdělance, který nezapomněl, že znát co nejvíce faktů je prvním protikladem vědění a moudrosti. Poznámkový aparát našťastí zcela chybí, styl se podobá Tocquevillovi. Kdo dokáže Weaverovu knihu bez pobouření dočíst do konce, nebude bohužel typicky moderním masovým člověkem, kterému je její varování určeno. Nápis na zdi zase spatří jen ti, kdo už o něm dávno dobře vědí. Weaverovy závěry jsou neúprosné. Zdá se, že jsme v kruhu. Zánik Západu a šíření se barbarství bude třeba zvratit jinými prostředky než intelektuální brilantností, kterou Weaverovi nelze upřít.

Jan Horník

R. M. Weaver, **Ideje mají následky**, Ol, Praha 2011, 167 stran. Slavnostní prezentace českého vydání se uskuteční pod záštitou poslanců Marka Bendy a Daniela Korteho v Poslanecké sněmovně dne 8.12. 2011 od 14:00 hod. Více na www.obcinst.cz

hlásí k preferované menšině Alavitů, dezertéři pocházejí hlavně ze sunnitské většiny. Pravděpodobnější pak je boj mezi elitními jednotkami napojenými přímo na Assadovu rodinu a dezertéry. Boj mezi Alavitry a sunnity by se pak mohl rozšířit do měst a vesnic po celé zemi. Podobně jako v Iráku by pak své milice mohli budovat další skupiny: křesťané, muslimští bratři a další sociální a náboženské menšiny. Je třeba vzpomenout i na politbyro Hamásu sídlící v Damašku. V poslední křeči tak nelze vyloučit ani společný útok na Izrael ve snaze udržet jednotu země nalezením společného nepřitele. Konflikt by se jistě nevyhnul ani Libanonu, v kterém trojského koně může hrát Hizballáh. Ze všech těchto důvodů je tak myšlenka západní intervence až tou poslední možností, o které se dá uvažovat.

Jediným aktérem, který nyní může situaci účinně řešit, je sám prezident Assad. Jeho odstoupení by vedlo k jistému uvolnění. Na rozdíl od převážně mírových demonstrantů však jeho režim spoléhá na sílu, které padlo za obět již na tři a půl tisíce lidí.

A nakonec to nejtěžší. Tedy obecná otázka, jak z rentiérských klientelistických ekonomik vytvořit za nezvládnuté populační exploze svobodné a prosperující prostředí se stabilními a legitimními institucemi.

Petr Mach

Vážení čtenáři,

máte dost tuctových provozoven,
stále dokola stejně blbých barů,
kde je přirážka za nudu a hloupost?
Navštivte pohostinné zařízení
U Budyho!
které čerstvě provozuje redakce Babylonu

**RUM ZA DVACET
CHLEBA SE ŠKVARKAMA ZA DESET**

Adresa - bez adresy, Libeňský ostrov,
dále k doptání
www.facebook.com/ubudyho

BABYLON Studentský list • šéfredaktor: Petr Placák, zástupce šéfredaktora: Stanislav Škoda • redakce: Josef Mlejnek jr., Jan Horník, Jan Machonin, Petr Zavadil, Erik Lukavský, Miša Zelená-Stoilova, Adam Drda, básník Ticho, Ladislav Čumba, Jiří Holub, Viki Shock, Vít Zavadil, Olga Vlčková, Petr Mach, Jan Hájek • technický ředitel: Vít Krajčovič (tel. 774 553 820) • distribuce: Pavel Řezníček • posílček: Jogi Mokšanand • adresa: Moravská 35, 120 00 Praha 2 • e-mail: ibabylon@seznam.cz • tel.: 606 618 153 • www.ibabylon.cz • grafická úprava a sazba z písma John Baskerville: Babylon • vydává Studentský spolek Babylon, IČO 63830523, č. ú. 1935796379 / 0800 • tisk LIBERTAS a. s. Praha. Toto číslo vyšlo s podporou Ministerstva kultury ČR

DOKUMENT

Syntéza pomocí subjektivního nazírání prvků

Zpráva Zdenka Potužila pro Pepu

1.
Nejsem schopen dělat písemný záznam bez zaznamenávání širších souvislostí.
1) Je třeba mít stále na zřeteli rozdíl p r o f e s í
- umění se dobírá syntézy pomocí subjektivního nazírání prvků na rozdíl od sbírání jakýchkoliv prvků, které vytvářejí pak celek.
2) Nelze z hlediska profese, kterou lze dělat jen p o c t i v ě nenazírat základní filosofickou otázku čemu a jak sloužit, stranit, pomáhat, posouvat atd.
3) Člověk, jehož profesí je práce s vlastní intuící, s vlastním charakterem, s vlastní náladou musí při styku s jakoukoliv jinou profesí hájit svůj způsob nazírání syntézy.

HODNOCENÍ FAKTŮ, SOUVISLOSTI A CELKOVÉHO POLITIKA
je pak konfrontací charakteru vlastního subjektu a politika na jehož stranu se člověk postaví a tedy pak výsledně NÁZORU jak je TOTO POLITIKUM realizováno z hlediska charakteru lapidární tím chci říci – jak slova, pokyny, programy a z j e v n ě cíle, tak jak jsou formulovány ve sjezdových materiálech popř. plánech strany jako p r o g r e s i v n í východisko tohoto světa (myslím tohoto světa, ne této republiky) jsou plnění, jak je jim rozuměno – koho opravdu zajímá jejich PODSTATA a kdo je jen zneužívá ke SVE podstatě.

NEJDE mi o nějaké plané teoretizování – ale musím trvat na tom, že fakt je třeba vykládat synteticky, s pl-ným porozuměním CELKOVÉHO TRENDU.

2.
Mohu v mnoha případech glosovat jen zcela nepodstatné drobné konflikty – bohužel myslím si, že udělají víc škody než se zdá, na jeden pořad v pražském klubu (U bílého koníčka) se dostal jako soukromý divák K. Kyncl (který údajně má co nejdříve dobrovolně opustit ČSSR) – způsob zjišťování KDO ho a PROČ po-zval je provedeno nevhodně a nemůže dodat prestiž naší politice (např. telefonát A. Kyselého, pracovníka IVP MV SSM v Praze – který neví o jaký pořad šlo a zakazuje jiný pořad – naprosto jej nezačíná podstata věci – na PPÚ PPSM)

3.
Ve dnech 19. – 22. 1. se v Hradci Králové konalo pracovní setkání autorských divadel (pořádal SČDÚ) – nemohu pochopitelně říci nic jiného (jsem v tom příliš osobně zainteresován), že celé setkání mělo tvůrčí charakter – jde o lidi, kteří mají převážně TÉMA a jsou pochopitelně nekompromisní (i když i toto téma je jejich tématem – myslím s nárůstem věku nebyt kompromisní) – píší to proto, že pro mnoho lidí, kteří tato divadla posuzují zvenku, bez porozumění se může zdát leccos divné, asociální, příliš dialektické... Neříkám, že zde nemůže a nedochází k omylům, ale mluvím o tom co je prvotní.

4.
Marně se snažím hledat požadovaná konkrétna:
Opět případ, který nemohu hodnotit do důsledku – nemohu mluvit jen o jeho negativním vlivu:
Dramatik Josef Topol, nevím jak a nevím proč, stojí od krizových let mimo naši kulturu a zřejmě čas od ča-su vyvíjí iniciativu, která mu neumožňuje aby mohl pracovat.
Existují jeho překlady – v Hradci chtěli hrát Romea a Julii – W. Shakespeare – v režii rež. Krobota. Topolův překlad je v řadě asi pěti užívaných překladů svoji civilností n e z a s t u p i t e l n ý a jeho použití, jeho poetika či cokoliv nemají žádnou politickou souvislost (z hlediska vyspělé společnosti je tedy nedořešeno – co je na překladu škodlivého – jde o ideový boj, nebo o co? – to kladu jako otáz-ku, ne jako odpověď).
Neznám přesné souvislosti a zásah, který provedl ředitel divadla J. Dočkal, evidentně poškozuje jméno socialismu, snižuje respekt vedoucích pracovníků a vůbec...
Výsledek – zajímavé představení (i když s podivným koncem) se hraje ve zmrzačené jazykové podobě – tedy výroba z m e t k u. Proč? Kdo za to může? Kdo je za to potrestán? Jenom divák?

Respekt řízení pražské kultury:
Mezi většinou kulturních pracovníků, řízených či spolupracujících s odborem kultury NVP není o této práci valné mínění. Východisko je spařřováno již v údajně špatné spolupráci s MV KSČ. Odvoláním s. Svobody z funkce vedoucího odboru NVP se tyto dohady vlastně oficiálně potvrdily. Skutečnost, že se ukázalo, že přesto není do funkce nikdo nový opět situaci nepodpořilo. (odbor řídí prozatímní zástupkyně).
Obdobná je třeba situace na Pražském kulturním středisku – po celé Praze se mluví o tom, že ředitel s. Maršík je tam jen do konce dubna a náměstek s. Michajlov, že byl „poslán do penze“. Navenek se to jeví tak, že organizace, která měla mnoho problémů teď už vůbec nefunguje.
Škodí důvěře v politiku strany, její takový dojem o práci s kádry a taková jejich neautorita.

pokračování ze strany 1

Diviš byl naprosto bezprostřední, takže když třeba jedl, tak mu z huby padaly knedlíky a kapala omáčka, protože on přitom neustále vyprávěl. Utíral se do ubrousků a ty pak strkal v hospodě za topení. Kouřil jednu cigaretu za druhou, klepal popel na zem a vajíčky strkal všude možně.

K Votočkoví do Jizerských hor jsi ho ale vytáhl.
To byla taková mystifikace. Já ho seznámil s To-mášem Edelem, což byl kastelán v Českým Dubu, který tam objevil johanitskou komendu. Já tam Diviše jednou zavez a oni se skamarádili, vyprávěli si spolu o českých dějinách, zatímco já mu chtěl ukázat zdevas-tovaný Krušný Hory – to ho nezajímalo. U Votočka ve vinárně Za větrem jsem udělal malý podvod: Votoč-kovi jsem strčil do ruky *Teorii spolehlivosti* a Diviš zasl, že hospodský v Jizerkách čte Diviše. Votoček pocho-pitelně nepřečetl ani půl stránky.

Kde jsi zažil srpen 1968?
To jsem byl hodně zamilovanej, hodně jsem píchal, takže mi ty tanky dost unikly, ale pochopitelně vím, že tady byly. Ráno mě a mého tehdejšího partnera probudila sousedka: „Vstávejte, jsou tu tanky!“ Já jsem si vzpomněl na to, jak mi máma říkala, že když byl třicetý devátý, šla koupit šlehačku, že nebude celou válku, takže jsme jeli s Mikim na Václavák a dali jsme si dort se šlehačkou.

Jak to bylo dál s divadlem?
V té době jsem založil v garáži u nás v domě v Dej-vicích amatérský Divadlo na okraji. Dělalí jsme Reyn-ka, předtím, jako první *Zpěvy Maldororovy*, pak Karla Hlaváčka, dekadenty, a třetí věc byl, myslím, Alexan-der Blok, *Dvanáct* – to je taková ta úžasná poéma o VRSSR, z které není poznat, jestli to je dobře nebo špatně, když zabíjej lidi a křičej: Všechna moc ústavo-dárnému shromáždění!

My jsme to udělali v roce 1971 a bolševici se nám to báli zakázat, když je to o VRSSR. Lidi to ovšem chápali jako jinotaj o tehdejší době. Ale jinotaje ne-bo nějaký potouchlosti nebyly moje parketa. Podle mne bylo politické divadlo to, které udržovalo krá-su českého jazyka.

Měli jsme neuvěřitelnou kliku. S Blokem jsme vy-hráli Prostějov a Písek, to byly amatérský festivaly, a hlavně jsme jeli do Ameriky, do Anglie, všude možně – měli jsme úžasný start.

S kým jsi divadlo založil?

S Miki Jelínkem, což byl geniální muzikant, kte-rej ty věci zhudebňoval, a s Petrem Matějů, který je recitoval – po listopadu se jednou stal místo-předsedou Rumla, když při sarajevským atentátu odpravil soudruha Klause.

Začínali jsme ve třech, což bylo vhodný pro export, protože divadlo, který má tři lidi, moc nestojí. Já jsem svítil, Miki zpíval, Petr recitoval. Byli jsme levný.

V roce 1974 jsme se pak dostali do Rubínu, což bylo Umělecké studium mladých Městského výboru Socialistického svazu mládeže a Českého ústředního výboru SSM. Ukradli to Vašínkovi, původně tam byl Orfeus, a zpočátku to bylo úplně prokletý, jako kdyby tam Vašínka z pomsty někde zakopal hovno. Náš ne sice přímý šéf, ale pán, který tam občas chodil, byl jakýsi Miroslav Štěpán – ten blb, kterého v listopadu vypískali dělníci v CKD.

Svazáci z toho chtěli mít Národní pro svazáky, ale mně se nějakou intuíci povedlo, že tam během roku přestali chodit. O Vánocích jsme tam zase dělali Reyn-ka, a taky Rusáky – Bloka, Chlebnikova, Majakovské-ho. Dělalí jsme dramaturgie takových těch lidí, kteří po 68. roku na prkna nemohli, dokud jim nevyšla první knížka – to byl Páralův *Mladý muž*, Hrabalovy *Postřižiny*, Šotolovo *Kuře na rožni*, takže jsem měl do-tek s českou literaturou.

Kdo tam hrál?
Bylo nás deset. Bylo to de facto soukromý podniká-ní. Všechny prachy se dávaly na hromadu a já to pak rozdělával – to byly dlaňovky, takže to byly de facto daňový úniky, ale buď mě ty estébáči měli rádi, že mně to na krk nikdy nehodili, nebo nevím.

Vedle nás tři tam hrála Radka Fidlerová, což byla první holka, která k nám šla z DAMU. Ze známých tváří tam byla Zdena Hadrbolcová, která tam při-vedla Evalda Schorma, Iva Hüttnerová, která je dnes známá, že lepší ty obrázky, nebo co to dělá, hrála tam Eva Salzmannová, Ondřej Pavelka kteří jsou dneska v Národním, Lenka Machoninová, a tím to v podstatě končí. *Švejk* jsme dělali ve čtyřech, *Postřižiny* ve čty-řech, Goethova *Fausta* v sedmi.

Jak jste to měli s vrchností?
Tenkrát bylo normální, že zakázali představení tři dny před premiérou. To byla norma, kterou jsem bral. My ale přitom byli u toho ÚV SSM! Já jsem tuhle potkal Ivana Vyskočila, v tramvaji, řvali jsme na sebe, protože on je hluchej.

„Pane Vyskočile,“ křičím na něj, „vy jste mě hodně nenáviděl, že jsem byl svazák!“
„Hodně jsem vás nenáviděl,“ křičel Vyskočil, ačkoli já ho slyšel dobře, „ale hlavně proto, že jste byl šikov-nější než já!“

No tak vrchnost, svazáci nám skoro nic nezaka-zovali – od toho byli ti kulturní inspektoři, což byl Magistrát hl. m. Prahy, kde se museli dělat povolo-vačky pro Dilií a záleželo na tom, jaký tam byl zrovna inspektor. Když úřadovala dáma, které jsem půjčoval klíče od Rubínu, aby si tam mohla dělat ty věci, tak ta nám povolovala více méně všechno a ještě nás varo-vala, když šlo do tuhého. Jinak nám ale třeba zakázali Bulgakova, *Mistra* a *Markétu* po dvaceti reprízách, nebo třeba Remarque, takovej přepis, asi že to bylo málo militaristický nebo co, vůbec jsem to nechápal,

19. listopad 2011: Pochod ze Staré Říše na funus do Kostelního Vydří, foto Hroch a Koza

ale třeba i *Postřižiny*, Hrabala, zezačátku, stejně jako Párala, to byl velké problém. Nebo sám Láda Fuks nám zakázal *Oslovení ze tmy* – bál se, protože se zrovna mydlili tam někde v Izraeli. Dělalí jsme ovšem i pořad ke sjezdu KSČ, který jsme hráli jednou a přišli tam dva lidi, jeden pořad taky k VRSSR – takovýhle kravi-ny. Pomalinku jsme si tam ale mohli začít dělat skoro, co bylo v mezích tehdejšího zákona – tedy vlastně víc. Všechno to byla vlastně intuíce.

Co večery poesie?
To byl pořad zvaný *Želený peří* a dělal to Mirek Ko-vařík. Prošla jím celá řada mladých básníků, kteří pak byli slavní. Já je ale neumím, abych je mohl jmenovat. Kovařík to dělal sám a dobře. Já a ještě tam dělali ka-baret Jiří a Vladimír Justové.

Jak se to změnilo v 80. letech?
Jak to říkal Diviš, že bolševik bylo zvíře, které padlo na přední nohy a zmíralo na kolenu. Umřel Brežněv, pak Černěno, hned na to Kostěno, nebo jak se jme-noval ten třetí nebo čtvrtý, Husák už byl slepej... A my už měli jméno, už jsme se dostali mezi ty Prováz-ky, Hanáky, Ypsilonky. Tyhle čtyři divadla na okraji byly divadla osmdesátých let.

Narazils někdy na Havla?
Havla jsem neměl rád, protože vždycky, když ně-co vyved, tak nám na měsíc zakázali hrát – nestátní divadla si měsíc neškrtla. Takže mě Havel sral. Ale pak jsem zpětně pochopil, že ten rok 77, Charta, že to byl mezní okamžik, od kterého se to začalo lámat – do té doby to bylo opravdu hnusný, velká depka. No a od toho roku sedmdesát sedm se to nějak za-čalo rozklížovat, a pak už jsem nějak ty komunisty, dá se říct, víc uměl...

Antichartu jsi ale podepsal...
Antichartu jsem podepsal a jsem pyšnej, protože to bylo protekčné. Do Národního jsem tenkrát ještě nemohl a jeden homosexuál mě zadem protáhl na SČDU. Jak vyšel ten seznam v *Rudým právu*, tak jsem poslední, koho tam otiskli.

Tos měl štěstí.
Měl. Kolegyně Machoninová, která byla za mnou, se do Rudasa už nedostala.

Já to zlehčuju, dělám si z toho prdel, ale v zásadě si myslím, že se musí rozlišovat – Václav Havel a jiní, kteří byli zavření řadu let, pak ti, které tiskali gumo-vejma hadicema a vyvázeli je za město, a pak je ta šedá zóna, jak se tomu dneska říká.

Byl jsi šedá zóna?
To já právě nevím. Já jim říkal, že je miluju – ty sva-záky, ten socialismus, toho Husáka, a oni mě měli za toho, který jim to chválí. Ale rád jsem měl Diviše.

Jebalo ti v hlavě?
Měl jsem to všechno popletený. Prostě jsem mi-loval toho Bloka, Chlebnikova, Majakovského, Pil-ňaka, Bulgakova ale i Reynka. Žil jsem mezi těma

divnejma jménama, který k sobě vůbec nepatřej – pa-třej k sobě nějakou kvalitou a dobrejma překladama, i když Majakovského překládal Taufer, který jako básník stál za hovno – překladatel byl asi ale dobrej. Miloval jsem Ivana Diviše a jeho *Šursum*, katolík Bohuslava Reynka, surrealistu Zbyňka Havlíčka a Effenbergerovy úžasný sborníky. Ale třeba Sergeje Machonina, dědečka mého syna, jsem viděl třikrát v životě – poprvé, když přišel do divadla a říkal, jaký to je úžasný. Podruhé přišel, že jsme zasraný bolševi-ci, to jsem ho vyhodil, protože byl ožralý, a pak jsme si jednou dlouze povídali.

A taky se musí rozlišovat! Zuřím, když někdo pa-desátý, šedesátý, sedmdesátý nebo osmdesátý léta hází do jednoho pytle. Sedmdesátý léta byly opravdu ponorka, temno, zatímco ty osmdesátý léta, to už jsme tak nějak věděli – už jsme to s některejma téma soudruhama uměli, tykali jim a ožrali je. To ale ne-znamená, že nám pořad občas něco nezakázali, ale už to bylo takový lidštější.

Jak jsi to měl s estébákama?
Jednou ke mně přišel Pepa domů, protože jsem měl chřipku.

Pepa byl papoušek?
Ne, Pepa byl člen Státní bezpečnosti, krycí jméno Forman, křestní jméno Pepa. My jsme si tykali, Pepo, Zdeňku. Já vždycky nechtěl, aby mi pivo v hospodě platil, což on chtěl, tak jsme se v tom střídali a mě to sralo.

Scházeli jste se po hospodách.
Vždycky to bylo nějaké konspirační místo. Do diva-dla nikdy nepřišel. Vpítával se mě na něj a já mu povi-dám – co se ptáš, přijď a uvidíš, dám ti volňasek.

„To nemůžu, to by se prozradilo.“
„Chodí tam novináři, nikdo mě nekontroluje.“
„Bydlím na sídlišti, mám dvě malý děti a z paneláku to mám daleko.“

Takže jsme se vždycky sešli v nějaké restauraci, vždycky jen jednou, aby to nebylo podezřelý. Někdy ta schůzka proběhla v autě.

Jednou jsem ho strašně naštvál, když jsem mu řek, že kdyby Husák jezdil tramvají, tak by věděl, jak to tady doopravdy je. To ho nasralo.

Furt chtěl ode mne něco písemně, to jsem nechtěl. Až jednou jsem mu tedy něco napsal, dvě stránky takovýho elaborátu, proč iracionální umělci nemo-hou racionálně udávat. Tady to máš rozmnožený. Bylo to obtížný, jednou za dva měsíce dvě hodiny v prdeli, úplně k ničemu.

Co po tobě chtěl?
To bylo tak. Mladěj Šik, syn toho slavného ekonoma, se znal s Jirkou Justem a jednou přinesli do Rubínu hru od mladýho Šika, kterej byl nějak přejmenovanej, už

pokračování na protější straně

pokračování ze strany 4

nevím jak, a ten estébák za mnou přišel, abych poznal, jestli to je Šik nebo Just. To nešlo, to byl kabaret jako kabaret. Na druhou stranu jsem vzal do divadla Lenku Machoninovou – to byla moje velká kamarádka, výborná herečka – a z toho nebyl jedinej problém, ačkoli s tátou hodně komunkovala, byl to pro ni pámbu. Já se ale s chartistama nekamarádil, oni k nám na divadla nechodili. Když tam náhodou jednou za rok někdo z nich přišel, tak to bylo po představení, a to už jsem tam nebyl. Takže já se kamarádil s těma dovolencjma, jako byl Šotola nebo Hrabal. No kamarádil, komunikoval jsem s nima...

Důvod mého sledování byl Šik, kterej se, jak jsem říkal, jmenoval jinak. Pak tam ještě je, v tom spisu, jakási kauza Pašík, ve které jsem měl svědčit, ale to fakt netuším, kdo nebo co to je.

Na Lenku Machoninovou se tě neptali?
Vždycky chtěl Pepa jen vědět, kde bydlí, tak to jsem práskl – náměstí Družby 8. Teď ale bydlí ve Švýcarsku, abys netápal zbytečně.

Zaregistrovali tě jako spolupracovníka v dubnu 1977, a v únoru 1978 tě zase odregistrovali. Co se stalo?

Má to celý pointu, kterou dodnes nechápu. Já měl průser, měl jsem nějakého patnáctiletého kluka, což se tenkrát nesmělo. Zavolali mě na kriminálku a – pane Potužil, znáte pana Morávka?! Tak to je paragraf ten a ten, tři roky nepodmíněně!

V tom svém spisu jsem našel, že se o tom Pepa dozvěděl 19. prosince 1977 od kriminálky, a pak tam je, že 2. února 1978, tedy ani ne za dva měsíce, se mnou ukončil spolupráci.

Když estébáci zjistili, že jsi homosexuál, ukončili s tebou spolupráci?

Jo. Seděli jsme s Pepou na Kulatáku, na náměstí Velké říjnové socialistické revoluce, a on mi řekl, že jsem ho velmi zklamal, protože ví, že mám nějakou kriminální patálii. Dál to nerozebíral. V tom spisu je záznam, že mě znali z Hlavního nádraží a z Masaryčky, že tam balim kluky. Pepa mi pak řekl, že jede na školení a už se neozval.

Třeba se bál, abys ho nepřeráz.

Pepa byl tlustej, to já neberu. Pak už mě volala jen kriminálka, vždycky, když někde na hajzlu zabili nějakýho buzeranta. Přišel jsem tam, ukázali mi fotku mrtvolý, jestli dotyčnýho poznávám, vyfotili si mě a vzali mi otisky prstů. To ovšem bylo čestný udávání, protože buzeranti se zabíjet nemaj.

Chodils na Hlavní nádraží?

No kam jsem měl chodit? Žádný kluby tehdy nebyly. Na Hlavním nádraží to bylo dobrý, byl tam takovej velké hajzl. Jednou jsem tam sbalil nádhernýho cikána. To byla taková trasa z Hlavního nádraží, pak byl Rudej dábel.

Rudej dábel?

To byl takovej červenej veřejnej hajzl před Smetanovým divadlem, a pak se lovilo po celým Václaváku.

Jak?

Stačilo se podívat někomu do očí. Pak byl hotel Evropa, Jiráskův most z obou stran, Máněšuv most, hajzl u parlamentu a hajzl na Letný u Havanskýho pavilónku. Vždycky sis vošfoval, jak to má kdo velký, a pak se šlo do křoví – to byl ráj.

Nerozumím tomu, že tě StB po téhle informaci propustila – to byla přece pro ně ideální situace, mohli tě začít vydírat...

No a naopak, oni se mnou rozvázali spolupráci. Já byl přitom úplně posranej, ležel jsem doma na koberci a brečel jsem, že půjdu na tři roky sedět. Byl jsem tehdy na vrcholu, dělali jsme akorát Šotolu, hrál jsem toho svazáka slavného a chtěl jsem i do KSČ, ale oni mě nechťeli – za živého boha mě nechťeli!

Co to?

Protože jsem byl divnej. Chodil jsem v teniskách, měl jsem dlouhý vlasy, píchál jsem s babou, měl jsem dítě a chodil jsem s buzerantama. Když jsem měl dostat cenu UV SSM za uměleckou tvorbu, tak se hádali, jestli mně to můžou dát, když nevěděli, jestli jsem na kluky nebo na holky. Oni jaksi nevěděli, co si maj o mně myslet.

Tys to věděl?

Bylo to těžký.

Pepovi jsi to neřek?

Že jsem buzerant? Ne.

Zdá se, že ten tvůj Pepa byl úplný trotl. Byl to vůbec estébák – nedělal si někdo legraci?

Jasně že byl.

Podepsal jsi vázací akt?

Podepsal.

Na tom papíru ale tvůj podpis není.

Ale já si to pamatuju! Ptal jsem se, jestli se mám podepsat Potužil nebo Bílý a oni řekli, že to je jedno. Já jsem se tedy podepsal, nevím jak, a fakt je, že na tom papíru, co jsem dostal v Pardubicích, ten podpis chybí. Ta ženská, co mi to vydala, tvrdila, že jsem to nepodepsal, ale to je blbost. Byli jsme někde na ministerstvu, šest chlapů tam bylo a říkali mi, na koho si mám stěžovat, na koho nesmím a tak dále.

To bylo na Letný?

Ne, to bylo nějaký ministerstvo na konci Karlovu mostu. Oni měli takový ty krycí byty – furt po mně chtěli zařídit nějaký krycí byt.

Na grupensex?

No, to fakt asi ne. Když jsem se měl stát po listopadu šéfem Rokoka, podal jsem si

žádost o lustrák, a Ruml mi dal negativní. Čuměl jsem na to jak na drát. Jo a fór byl, že jsem stejně byl v novinách.

Jak to?

Já jsem si za komunistů dal umělecký jméno bez háčku – Zdenek. V občance jsem si to vyškral a v pasu ne, takže mám doma jeden pas s háčkem a jeden bez háčku. Tehdy kamarád Karel Steigerwald napsal velkéj článek, že stačí vyškrabat háček a máš čistej lustrák. Já to ale netušil, já nebyl takhle prozíravej. Je to ovšem jenom moje hypotéza.

V jaký kategorii tě vedli?

Nevím, dal jsem ti celej spis, tam si to přečteš – je to asi jenom osmdesát stránek.

Nevyndal jsi z toho nějaký speky...

Ne, tos mi přece zakázal. Možná že jo, ale nevím o tom. Tam je hlavně, že tatínek jezdil do Endéer, kolikrát byl na Rujáně, že bratr byl v Itálii a ve Finsku. Tatínek tam je dosti podrobně zpracovanej. U mě to nejdůležitější začernili, takže já tomu

Praha 2011

prostě nerozumím.

Něco si snad o tom myslíš?

Byla to jedna z buzerací a brutalit, kterou totáč nesl. Já jsem recitoval Reynga, měl jsem rád Diviše a nějaký Pepa mně byl skoro u prdele. To říkám teď, s odstupem. Já jsem se ho bál, první dvě schůzky, a pak, když jsem měl ten průser a myslel jsem si, že půjdu do kriminálu.

Dost mě nasralo, když po listopadu vyšel ten Cibulkův seznam, zmrďanej, a já tam měl krycí jméno Rubínec – takhle nevkusný jméno bych si nikdy nedal! Oni mě vedli jako Rubínce! Pak tam je vázací akt, kde se najednou jmenují Bílý, tedy jako Čistý. To jsem si mohl vymyslet sám – Bílý, to bylo rafinovaný.

V Rubínu jsi byl až do listopadu?

Zůstal jsem tam do 31. ledna 1991, kdy se Doubravce Svobodový, dneska ředitelce Zábradlí, povedlo Reznickou a Rubín vyvázat ze svazáckého majetku, který pak svazáci následně rozkradli. To byla zásluha Doubravky, já jsem v tom byl pasivní. Rubín pak převzal Ondřej Pavelka, který tam dodneška funguje.

Já tam chodím jednou za pět let. Zrovna před tejdnem jsem tam byl a jo – ty hřebíky vždycky poznávám, co jsem tam zatloukal. Byly to krásný léta a ten prostor má fluidum.

Cos dělal po televizi?

Měl jsem kliku, tedy nevím, jestli to byla klika, že jsem dělal Nedělní chvilky poesie. Tenkrát se stal po tom zmrđovi Antonínu Dvořákovi vedoucím dramatické redakce Olda Janota, což byl dobrej chlap. Bolševický věci jsem dělat nemusel, vybíral jsem si třeba Karla Tomana a tak. Dělal jsem s Radovanem Lukavským, Rudolfem Hrušínským nebo třeba s Jirkou Bartákem, Janou Brežinovou, herečkou Národního divadla, úžasnou babou, nějakého Nezvala.

Co byla Švorcová za týpka?

Hele to je těžký. Já ji měl svým způsobem rád. Ona fakt pomáhala tam, kde nemusela. No prostě měla ráda Sovětský svaz. To bez pardónů. Byla to slušně řečeno taková zvláštní obyčejná ženská, co akorát jela v divných věcech. A taky to soukromí – nic moc, dost pila, děti neměla a velkéjch rolí, jak každá herečka chce, taky moc neměla. V tom jí to její KSČ nepomohlo. Nikdo z režisérů s ní nechťel nic mít.

S kým vším jsi dělal v televizi?

Po listopadu hodně s Ivanem Divišem, pak ještě předtím jsem točil s Hrabalem, kterej nenáviděl televizi a já ho nějak přemluvil. Tenkrát vyšla nějaká knížka o Erbenovi a Hrabal o něm mluvil jako o surrealistovi a největším českém tvůrci

hororů. Točili jsme to v tý slavný hospodě Hájenka, kam chodil. Byl tam starěj Hrušínskej a Hadrbolcová a v hospodě nám poradili, abychom Hrabalovi tajně vždycky do piva nalili rum, aby byl řečnější. To byl úžasněj večer.

Zábranu jsi znal?

Překládal Bunina, kterého jsme hráli v Rubínu, a byl jsem mu představenej. Bohužel jsem ale tehdy nechápal, co to je za člověka. Věděl jsem, že je velikej překladatel, vím, že je básník, ale moc tomu nerozumím, ale jeho *Celý život*, ty dva svazky, to je epochální. A i vzpomínky jeho maminky jsou zajímavý. Já jsem u Zábranů točil hodinovku Zblízka. Byla tam Marie Zábranová a byla tam i jeho dcera, Škvorecký, Salivarová. Mám barák v Poděbradech a shodou okolností je tam Zábrana pohřbený, takže teď tam zařizuju skautský oddíl Jana Zábrany, aby ten hrob někdo opatroval. Kurt Gebauer mi slíbil, že udělá na hrob jeho bustu.

Já nejsem lékař, abych mu určil diagnózu. Já ho měl naštěstí nakonec jen v pátek jednu hodinu a já už se tři dny předtím bál. Jednou na nás tak řval, jak jsem to v životě nezažil. U divadla se k sobě chovaj lidi dost brutálně, občas koupíš i nějakou tu facuku, lidi v zájmu umění na sebe řvou, ale tohle, co jsem zažil v Bohnicích, to bylo příliš.

Nešpor nenávidí bezdomovce, protože si myslí, že se mu chodí do Bohnic vyspat a mít žrádlo zadarmo a Honzu Badalce, zkrachovaného básníka, kterej chlastá od osmnácti let, tvrdě, já ho znám hodně dobře, místo aby mu pomohl, tak ho vyhodil, že není alkoholik. Nehodil se mu do krámu.

Když někdo řek, že Bohnice jsou pakárna, tak to mohl zešít, protože to je Ústav národního zdraví nebo něco takovýho: Psychiatrická léčebna Bohnice. Mišuge.

V pakárně nebyla ani trochu prdel?

No, Nešpor byla prdel, ale taková tro-

chu nepřijemná, a jinak ne. Já měsíc umíral, sral jsem do plen. Pak jsem tak měsíc koukal, co budu dělat dál, a rozhodl jsem se, že už nic dělat nebudu. Pak jsem se vrátil do civilu a začal jsem zase dělat televizi a divadlo. Točil jsem film o klucích, s kterejma jsem byl na pavilonu. Bylo nás tam osmatřicet a vesměs to byli obyčejní kluci – tesař, popelář, zámečník, kluk, kterej dělal ve sběrné papířů. Byl tam jedinej inženýr a jedinej průmyslovák. Já jim povídám, kluci, já nejsem gay, já jsem buzerant, ale šahat na vás nebudu. Oni mě docela mluvovali, protože nechápali, co jsem za hříčku přirody.

Natočil jsem i o nich dokument, padesát dva minut, kterej snad někám prodám. Mám tam asi deset kluků. Pak mám dalších deset kluků, kteří chlastaj a nebyli v pakárně – Krampol, Uzel, Brezina, Cimický, takovýhle polohy. Na každého je tam tak jeden a půl minuty. Výjimkou je Badalec, který se ožral před kamerou skoro do námoty. Ten tam má čtyři minuty. Pak tam je konsilium lékařů, kteří to hodnotí, a mám natočený i obyčejný lidi, jak se bavěj u piva v hospodě Za větrem.

Hlavně jsi měl natočit něco s Nešporem.

Nešpor je asi narcis, a když má mít jednu větu v *Blesku*, tak se prý může zbláznit. Do blázince mě ale s kamerou vůbec nepustil. Prý by si všichni vzali reversy. Dovolil mně jenom, abych použil nějaký jeho webový stránky, kde dělá delfína, veverku, opíčího samce, hlemýžďe. Já se na to nemůžu koukat. Já se rád nimráme ve své minulosti, ale tohle je jeden z mála případů, co nemusím.

Jsi maniodepresivní.

Na to jsem dostal invalidní důchod. Dneska tomu říkaj bipolární porucha, že se ti střídaj deprese s mániami. Třeba Ivan Diviš měl takový depky, že to bylo bez prášků k nevydržení. Já si ale myslím, že režisér musí bejt manickej, protože abys zvládl a ukořičoval věci a herce na divadle, musíš mít psychiku maximálně rozjetou. Takže já byl smutnej nebo měl depresi, když mně něco nešlo, ale jinak jsem byl většinu života v tý manický fázi a jen jsem bral prášky na spaní, ty stilnoxický, diáčky, abych se trochu vyspal, protože nespavost je hrozná sračka.

Chodím k Cimickýmu, což je dobrej doktor, mám odvahu říct kamarád, a když mě pak v padesáti osmi vyhodili z toho Rokoka, tak jsem brzo dostal invalidní důchod, takže jsem složenky a různý pracáky nemusel řešit.

To tě čaplo takhle na starý kolena?

Ale mě to nečaplo, já žral prášky od třiceti a chlastám od šestnácti.

Z Rokoka tě vytili, byls v pakárně, co bylo pak?

Jednou za měsíc jsem dělal Knižní svět a byl jsem už tak zruchaněj, že jsem chtěl fakt umřít – vnímal jsem to z tý druhý strany barikády. Naštěstí mám krásný rodinný vztahy, že jsem si uvědomil, že umřít nechci. Ale jinak jsem byl nasračky – budík, infarkt, mrtvice, dna, posírání...

Na vojně si byl?

Ne, modrá knížka.

Na hlavu?

Na buzeranství!

Jak to zjistovali?

Měřili to.

Proboha, jak?

Mezi nohy mi dali kus nerez plechu, na pindoura mi přilepili cosi jako EKG a k tomu mi promítali malinkatý diálky tlustejch bab a mladějch chlapců a měřili, jak ti ten pindour tůká.

Tůkal?

Neťukal vůbec, pochopitelně. Oni mi řekli, že na tom grafu se sice nic neukázalo, ale to, co jsem jim vyprávěl, že to asi homosexualita bude a že jediný, co pro mě mohou udělat, je, že mi dají modrou knížku. Dostal jsem ji s douškou: pobyt v uzavřeném mužském kolektivu krajně nevhodný. To byl rok 68, 69 – pak už to asi nešlo.

Já měl za totáče strašnou kliku, že jsem měl kamaráda, homosexuála, ve Švédsku a každěj rok jsem jezdil ven, což bylo úžasný, ten pocit svobody. Jezdil jsem do buzerantskejch saun do Amsterdamu, vozil jsem si porno odtamtud, měl jsem šroubovák, v rychlíku jsem vždycky odšrouboval zrcadlo na hajzlu a strkal to za něj.

Cha cha cha.

Taky jsme porno vozili s Mikim v žigulu, který neměl oddělovací zadní sedadla, a když se pod ně zajelo rukou nahoru, mohly se tam schovat ty kouzelný sešitky.

Vyhýbali jsme se Klínovci a jezdili jsme přes NSR, protože ty hranice tam byly miň buzerantský. Jednou nás na Klínovci ve tři ráno nechali vyložit celý auto, prohlíželi jednu knížku za druhou, zabavili nám biblí v ruštině a nějaké knížky o Hitlerovi v angličtině.

A tohle je poslední věc o StB, kterou ti svěřím, protože já jsem vázaný slibem mlčenlivosti – mě jej nikdo dosud nezavil. Byli jsme s Mikim v Kodani, když bylo zrovna výročí srpna, a já někde serval plakát zvoucí na demonstraci k 21. srpnu. Složil jsem jej a strčil mezi knihy, že se to pokusíme provězt. Miki pak na celnici celou dobu s tím plakátem mával v ruce, a říkal jim, prokriste, tohle mi neberte! Pak jsme vlezli do auta a on se mě ptá, „ty vole, kde je ten plakát?“

Já mu povídám: „Celou dobu jsi s ním mával v ruce.“ Pepa mi za něj byl hrozně vděčnej.

Kolikrát jsi to takhle absolvoval?

No nevím kolikrát, mockrát. Já byl ale na porno hodně a šroubovák jsem vozil furt. Měl jsem takový zvláštní kladívko, neškodný, kleště a šroubovák. V Götterborgu jsem jednou úplně zešlel, ty pornočasopisy jsem tam ukradl, protože mě to strašně vzrušovalo, a pak jsem se z toho rozčilením pozvracel.

Z tohlo kradení nebo z těch obrázků?

Z obojího.

Cha cha cha.

Tady mi to pak zase jeden buzerant ukradl, takže to bylo k ničemu – to kradení.

Jak to, že tě pouštěli ven?

Byli jsme malý divadlo, to bylo výhodný, nikdy jsme neudělali průser, vždycky se všichni vrátili, já byl ten prověřenej svazák, uměl jsem cestičky na Ministerstvu kultury a Zahraničních věcí, měl kamarády tady i venku. Vůbec si nedovedu představit, že bych dvacet let nevyjel. Já tam získával energii třeba z toho, jaký byl sortiment v samoškách, jaká byla dálnice, filmy Bergmana a Felliniho.

Jak to vlastně dopadlo s tou kriminálkou?

Byl jsem tam pořád u nich v tom šuplíku a jednou za čas mě volali na ty vrahy. No a pak přišel listopad a přestalo to být trestný a všechno to nějak vyhnulo.

Říká se, že homouši jsou mafie. Je to pravda?

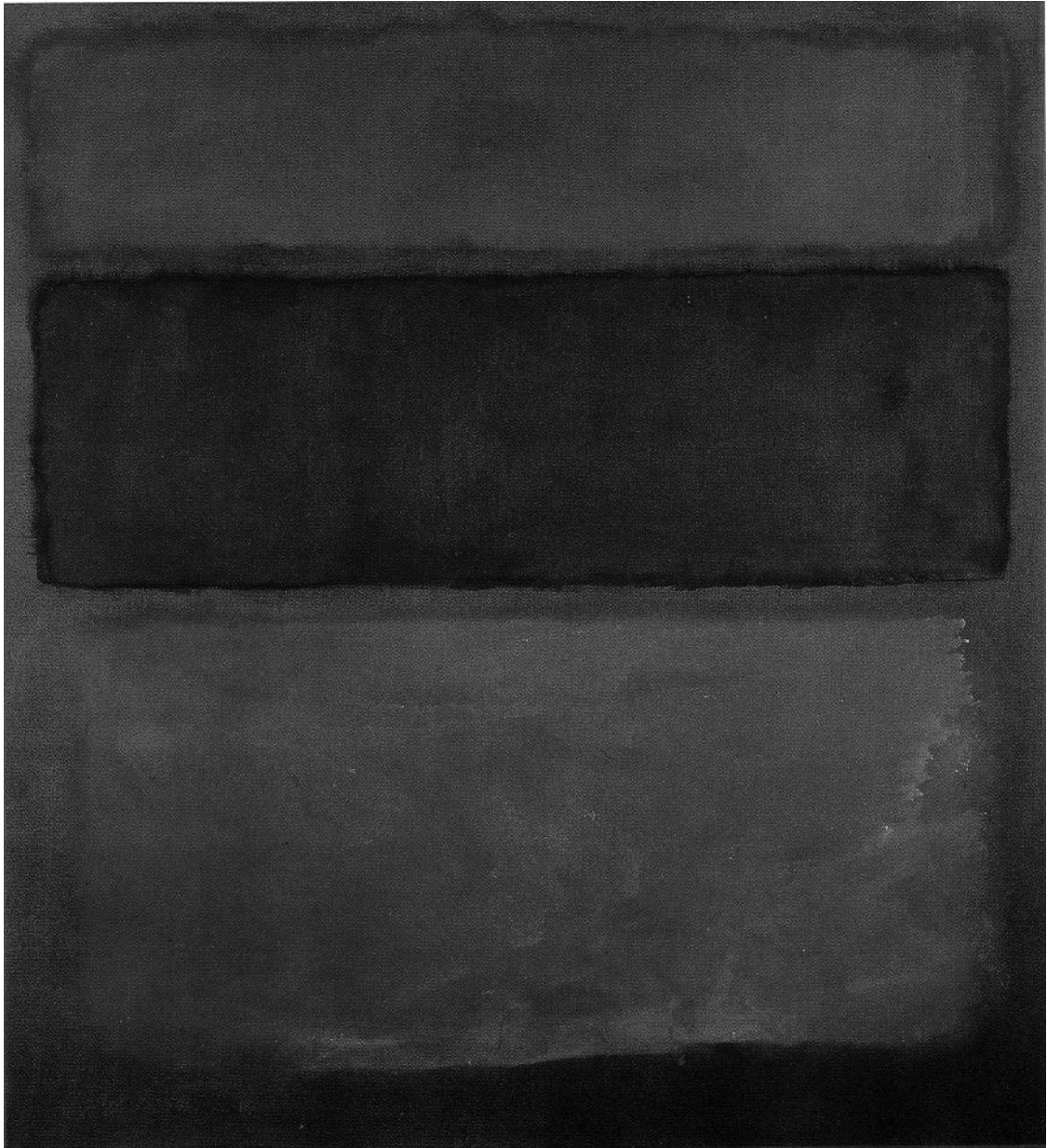
Podle mne to je větší klan než Židi a ideální je, když se to spojí dohromady. Já měl kamaráda homosexuála, kterej byl Žid – měl vlastnosti židovský a buzerantský, a to byl můj největší přítel.

Jakej je rozdíl mezi buzerantem a gayem?

Docela jednoduchý – gay to je z američtiny, veselý, nevázaný. Buzeranti to maj těžký v pubertě, musej si to přiznat, musej to říct rodičům, musej sbalit nějakého prvního partnera, takže do dvaceti to není žádná havaj. Od dvaceti pak pichaj jako divý, to je docela hezký, no ale pak jsi na jedinou starěj buzerant a veselosť je jaksi v prdeli. Takže gay je vymyšlenost.

Byl jsi v komunismu za páriu?

Ne! Byl jsem mladej a já mládí adoruji. Jsem erotoman a to tenkrát, pravda v trochu zvláštních podmínkách, frčelo. Pak – zachránila mě poesie. Hrozně moc. A komunisti? Já jaksi netušil, že by tu nemuseli být. Byl jsem vychován hodně asertivně. Měl jsem Divadlo na okraji. Komunitu, kterou jsem, jak mě teď teprve došlo, intuitivně měl, měl na plný koule. Já se ale dožil osmdesátýho devátého, a to je štěstí. Ze se lidi chovaj jak hovada, to je věc, kterou si nenechám přece zkazit život. Byl krásnej. Se vším všudy.

Genese : Sobotka – Rothko

V Galerii výtvarného umění v Mostě proběhla dosud největší retrospektiva obrazů Ivana Sobotky. V kryptě pod pozdněgotickým děkanským chrámem Nanebevzetí Panny Marie, který byl kdysi z města zničeného kvůli uhlí vytažen na kolečkách, kolem dokola omotaný ocelovými lany jako nějaká bolševická válečná kořist, visely na stěnách desítky Sobotkových prací jako jakési zneklidňující memento. U většiny autorů máte dojem, že se skrz jejich obrazy díváte někam dál, že to jsou okna či brány, které vás vedou do jiných světů. U Sobotkových pláten je to obráceně – obrazy jsou okna, kterými něco mimo vás nahlíží do vašeho nitra, což je dosti znepokojující.

Nedávno jsem se pokoušel na volné místo vedle plakátu Marka Rothka něco pověsit, ale vůbec nic k němu nešlo – kresba, malba, maska, jiný plakát, nějaký zajímavý předmět, nic. Rothkovy tmavé obdélníky buď všechno pohlcovaly jako nějaká černá díra anebo naopak vypadaly všechny věci vedle Rothka hrubě a nepatřičně – jako z jiného světa. Nakonec jsem vedle Rothka

pověsil Sobotkovu klasickou hlavu (Jana Křtitele) a překvapeně jsem zjistil, že se nejen vůbec neruší, ale naopak, že ač má každý zcela odlišný malířský výraz, vzájemně se doplňují. Dokonce se mi zdálo, že oba autory dokážu nyní lépe pochopit.

Rothkův obraz nekonečných prostorů, které se překrývají či jsou zahrnuty uvnitř sebe, které ruší plochu, přímku, tvar, a vedle bílé plocha Sobotkova plátna, která je podtržena šedými liniemi a jednoduchými schematickými obrysy člověka jako nějaká esence duše, zbavená všeho balastu, emocí i rozumu. Není asi náhodou, že mi Sobotka, když jsme se spolu bavili o moderním umění, řekl dvě jména – Bacon a Rothko.

V knize *Proč lidé pláčou před obrazy* popisuje James Elkins návštěvu americké kritičky Jane Dillenbergerové v ateliéru Marka Rothka na Východní devětašedesáté ulici v NY. *Jane zůstala nehybně stát před ohromnými Rothkovými plátny, dehtově černými, pokrytými filmem kaštanové hnědé. Žírala nepohnutě na obrovská plátna, jejichž barva či prostor ji pohlcovala, a pak začala plakat.* Později Jane

autorovi vyprávěla, že to byl velice zvláštní pocit – především pocit klidu a naprostého uvolnění, čistě harmonie a radosti. Nad Sobotkovými obrazy při vernisáži v Mostě plakal osmdesátiletý místní sochař – něco podobného prý dlouho nezažil.

V malé kapličce na Ferdinandově vrchu nad Lučanama nad Nisou visí Sobotkův „portrét“ Sv. Františka – klasická Sobotkova malba, bílá s neznatelným namodralým valérem, hlava, stvořená několika čistými liniemi. Nedávno jsem ke kapličce přišel vpodvečer, už se stmívalo a po kopcích se válela mlha. Skrz mříž jsem na zdi kapličky, zpočátku rozeznával jen jakousi šedou skvrnu, jako kdyby to byl nějaký Rothkův počátek věků, jako kdybych skrz šedou skvrnu hleděl do nějaké obrovské prostoty, snad chrámu naplněného mlhou. Až posléze jsem v tom šeru začal spíš tušit než rozeznávat nějaké obrysy, a ačkoli jsem byl u kapličky mnohokrát a pochopitelně vím, že tam visí Sobotkův sv. František, najednou jsem se úplně lekl, když jsem v šeru spatřil oči, které na mě upřeně hledí – bez jakéhokoliv náznaku karatelství, účasti, soucitu či pochopení stejně jako bez zloby či nepřátelství, které si člověk obvykle projektuje do vztahů s druhými. Toto nepochopitelné, neznámé něco mi hledělo přímo do duše. Člověk je naplněn neurčitými pocity, v kterých se dost dobře nedokáže orientovat, není to vyložené nepřijemné, ale přesto to člověka vyvádí z míry.

Rothko namaloval pro kapli v texaském Houstonu obří plátna. Bylo jich čtrnáct jako křížových zastavení, všechny vypadaly jako prázdné černé obdélníky. „Můj vztah k Bohu nebyl moc dobrý,“ řekl Rothko v rozhovoru s Jane Dillenbergerovou, „a den ode dne se zhoršoval. Původně jsme mysleli, že by obrazy měly mít náboženský význam, ale tak nějak samy od sebe nabyly temné podoby.“ Když se Jane dále snažila poodhalit tajemství síly pláten, Rothko řekl: „Je to jen barva.“ Dva roky na to si podřízl žíly.

Elkins ve své knize zmiňuje profesory z Berkeley Leo Bersaniho a Ulyse Dutoita, podle kterých Rothko slibuje cosi za hrani-

cemi světa diváků, malířů i obrazů, ale nic nepřichází. „Diváci pak začnou bloudit mezi barvami, ale nic nenajdou, a tak se obrátí do vlastního nitra. Začnou si uvědomovat, že jejich vlastní mysl je rovněž jako prázdný rám plný nejasných stínů a měnících se vzdáleností.“ Ano, podobně jsem to cítil na Ferdinandově kopci se Sobotkou. Podle Bersaniho a Dutoita je ale Rothkův cíl „nekompromisné světský“: Obrazy evokují „filosofické úvahy o vztahu myšlení a světa, nikoli extatické transcendentální náboženství“. Myslím si opak. „Nekompromisné obrazy s explicitně náboženskými tématy (podobně jako třeba prvorepublikové „husitství“). U Rothka tomu ovšem tak není. Z jeho obřích pláten naopak chápeme, že se nějak dotýkají tajemství nejskrytějších koutů lidské duše. S těmi nám ale žádný filosofický systém nepomůže – od pravěkých jeskynních maleb, přes domorodé umění až po umění moderní bylo toto tajemství vždy součástí náboženství.

Možná Rothko dospěl na samý práh stvoření a neunesl to. Možná se snažil temnotu nábožensky uchopit, „zcivilizovat ji“, ale někde došlo k chybě, a místo aby nad ní zvítězil, temnota ho pohltila. Elkins k tomu poznamenává: „Hrát Rothkovu hru se stoprocentní, abstraktní temnotou bylo vyčerpávající a také se to zdálo trochu nebezpečné – asi jako když si člověk hraje na to, že se topí.“ Elkins parafrázuje názory jiných: „Na těchto prázdných obdélnících je cosi znepokojivého: vyvádějí nás z míry, protože jsou prázdné, protože je v nich vakuum, protože původně měly něco představovat a nepředstavují nic.“

Je ale možné, aby nás obrazy vyváděly z míry, kdyby byly skutečně prázdné? Nepřešli bychom pak kolem nich jako kolem reklamy na spodní prádlo? A zase – nejsou spíše prázdné ony líbivé renesanční obrazy, které se dodnes považují za vrchol umění?

Třeba jsou Rothkovy obrazy „vzpomínka“ na dobu v děloze, kdy embryo takto vnímalo svět, který ho obklopoval, naplňoval ho pokojem a zároveň i

úzkostí, co bude za ním, a jen fyzicky i psychicky dospělý trouba, obdařený všemi vyvinutými smysly, už tento svět není schopen vnímat. Rothkova plátna jsou tak obrovská, protože jste uvnitř. Rothkova plátna jsou něco jako zrození věků, Sobotkova jako jejich naplnění a zároveň i zánik. Je to vlastně Genesis, První kniha Mojžíšova, kdy Bůh oddělil světlo od tmy a zjistil, že to je dobré. Jestliže Rothko pracuje s tmou, s černotou a s tmavými odstíny a Sobotka se světlem a s jemnými valéry, které z dálky nelze rozeznat od bílé, je to obdobné, protože jedno v sobě zahrnuje druhé.

Elkins k reakcím na Rothkova plátna dodává: „Opravdu nesnesitelné je zjištění, že to, co chybí, je význam.“ Ano, nemají význam, podobně jako jej nemá skála nebo staletý dub. V tom je ovšem celé tajemství Rothkových temných prostorů a krajín, stejně jako Sobotkových symbolických ploch, symbolických barev a symbolických linií v symbolické podobě symbolických hlav, že nám nechtějí nic sdělit. Jsou samy o sobě a my můžeme jen přemýšlet o tom, co s tím, co sami se sebou.

K tomu chybí už jen jedno, aby se v Česku našel podobný mecenáš jako v americkém Houstonu a nechal vystavět pro Sobotkovy obrazy kapli. Bílé plochy stěn by byly zdůrazněny šedivými liniemi Sobotkových světců a jejich upřených očí, na které by – stejně jako v Houstonu – dopadalo shora přirozené světlo a celý prostor by se tak rozněcel a zhášel spolu s přibývajícím a ubývajícím dnem, s přibývajícím a ubývajícím nocí. Jen ty oči by stále hleděly ze tmy. Možná bychom se pak znovu naučili plakat.

Petr Placák

Ivan Sobotka – Pojďme k vidoucímu – obrazy
Galerie výtvarného umění v Mostě

James Elkins
Proč lidé pláčou před obrazy
Academia, Praha 2007

Jakub Špaňhel: Japonský lustr, 2008, 300x190 cm

Ten lustr je fakt dobrej

Je úleva najít mladého tvůrce, kterému jsou fuk všelijaké trendy, má za sebou experimentování, bloudění, marné hledání sebe sama, protože kde nic není, ani smrt nebere. *Galerie výtvarného umění v Ostravě* vystavila velkoformátová plátna **Jakuba Špaňhela** z posledních několika let, které byly v takovém počtu vedle sebe k vidění poprvé.

Na obrazech, zvících rozměrů 190 x 300 nebo 300 x 190, ale taky 280 x 450 je místa habaděj, a tak se autor může směle rozmáchnout a také se rozmachuje a nutno říct, že mu to jde od ruky. Špaňhel maluje či natírá plátno viditelně s gustem a dělá si přitom „svoje“, co ho zrovna nějak oslovuje, a nedělá s tím žádné štráfy, což je ohromné osvěžující. Především si nevymýšlí nějaká idiotská témata, s kterými se snaží veřejný prostor zahltit nejružnější výše zmínění hledači sama sebe. Špaňhel se s tématy „nemaže“ – vrhá na plátno banky, chrámové interiéry, benzínové pumpy, ženské akty, lustry... a nepotřebuje se vůbec utíkat k abstrakci, i když některé jeho „portréty“ věci jsou natolik rozpité, že se abstraktní malbě blíží.

„Když byl u mě Knížák se svým ateliérem, měl jsem rozdělaný obraz holky s lustrem, akt měl být to hlavní. Knížák povídá: ‚Ten akt stojí za hovno, ale ten lustr je fakt dobrej.‘ Díky Knížákovi jsem si potom řekl: proč bych neudělal portréty lustrů?“ vzpomíná Špaňhel.

Skvělé je, že Špaňhelovy obrazy nechtějí především nic „sdělit“, nic „nevypráví“, což je úplný duchamor především u (výše zmíněných) hledačů sebe sama, kteří mají neustále nutkání ukazovat světu, *jak* přemýšlí nebo *co* cítí, až se z toho chce zvracet.

Špaňhel našťestí nemyslí, ale maluje, podobně, jako když bába vytírá podlahu, plesk sem, plesk tam, a občas kopne do kbelíku a bílce, který ji šlápne na podlahu, vezme hadrem a svět div se, vychází mu z toho čistá metafyzika, která je podtržena tím, že Špaňhelovy obrazy jsou realistické více, které se ovšem jako všemchno na světě vezdejšíím mění za jistých okolností v chiméru, kdy nevíme, jestli to je vlastně banka, chrám, benzínová pumpa nebo prsatá holka a vlastně je to všechno dohromady, vše podléhá toku času a mění svou tvář, Špaňhelova skutečnost je rozmazaná, jako kdybychom ji nahlíželi skrz láhev alkoholu, svět jako by byl z vosku a pomalu se roztékal, všechno kape, stéká, je tlačeno dolů, podléhající času a tíži, realita taje a skapává a ne pouze lustr, ale i samo světlo stéká na zem, rozpíjí se, spěje k zániku jako nějaká organická záležitost, která podléhá hnilobě a tlení, až je z lustru od neštovic podobaný příznak, loď mrtvých, potácející se bezcílně po moři, stejně jako mrtvola-banka-chrám, jehož vertikály stekly k zemi, aby na ní vytvořili milimetr hlubokou loužičku, jako když nohu zvedne pes. Cha cha chá! Ať žije Centrální banka Ázerbájdžánu!

Petr Placák

Jakub Špaňhel, Dům umění, Ostrava
28. září – 20. listopadu 2011

Proč Západ vládne – zatím

Lze snad říci, že pokusy o proniknutí ke smyslu dějin jsou determinovány především touhou dozvědět se, co můžeme od budoucnosti očekávat. Je to otázka tím naléhavější, čím menší prostor pro rostoucí počet lidí planeta představuje. Americký autor britského původu **Ian Morris** se pokouší ve své knize ***Proč Západ vládne – zatím*** o takovou předpověď studiím celé epochy dějin lidských společností, prakticky od počátku neolitu do dnešní doby. Svě téma omezuje především jen na euroasijský kontinent – jako by chtěl potvrdit myšlenku Zbigniewa Brzezinského, že kdo ovládne tuto pevninu, ovládne svět.

Cesta „... k současnosti začala uprostřed devatenáctého století, kdy britští podnikatelé uvolnili šokující sílu energií páry a uhlí a svět se navždy změnil. To várný, železnice a dělové čluny pak hnaly Západ na cestě k moci a počítáče a jaderné zbraně ve dvacátém století zajišťovaly jeho převahu. Dnes však se mnoho lidí obává, že Čína a Indie vyhlásí konec západní přemoci,“ čteme na záložce.

Podle autora nadvláda Západu, pokud kdy skutečně existovala, začala po 18. století, kdy Opiová válka v Číně (1839 – 1842) celkem náhodně jako by postrčila Západ před Východ (k tomu viz též Patrick Smith: *Somebody else's History Century* in Babylon č. 2. květen 2011). Až do 17. století podle autorem citovaného amerického sociologa Jacka Goldstona úroveň Východu a Západu byla zhruba stejně dobrá nebo špatná – v obou vládla velká agrární impéria spolu se vzdělaným kněžstvem, střežícím staré tradice. Všude v 17. století od Anglie až po Čínu mory, války a svrhávání dynastií přiváděly společnosti na pokraj zhroutil. Zatímco většina říší se vzpamatovala, na severozápadu Evropy protestanté odvrhli katolické tradice. Podle Goldstona to byl tento převrat, který nasměroval Západ na cestu průmyslové revoluce.

Avšak zkoumat současné vztahy Západu a Východu podle Morrisse vyžaduje širší měřítko, jež by zahrnulo dějiny lidského druhu jako celku. Oč běží, je otázka po sociálním vývoji. To vyžaduje kombinovat posouzení nejstarší minulosti z hlediska archeologického vědomí historického vývoje stejně jako její hodnocení komparativními sociálními metodami. Autor zdůrazňuje, že používá interdisciplinární metody, ne multidisciplinární. Jako archeolog vylučuje hledání jen v mezích vlastního oboru, neboť to znemožňuje vidět dějiny panoramaticky, jako velký obraz. V tomto smyslu kniha zkoumá schopnosti společnosti tvořit své ekonomické, fyzické, sociální a intelektuální prostředí k zvoleným cílům. Vývoj jako pokrok (nebo evoluce nebo historie) – zaměřený k Bohu nebo na bohatství či na lidský ráj – je smyslem života. Mnoho lidí však dnes cítí, že environmentální degradace, války, nerovnost a deziluze ze sociálního vývoje vytvářejí nerovnováhu v sociálním rozvoji.

Dějiny v širokém záběru ukazují, že když společnosti počnou selhávat při řešení problémů, s nimiž jsou konfrontovány, začne je sužovat celý soubor zel – hlad, epidemie, nekontrolovaná migrace a úpadek států –, která vedou k úpadku. Uvedené procesy spolu s klimatickými změnami, které mohou také vývoj doprovázet, nazývá autor **p ě t a p o k a l y p t i c k ý c h j e z d c ů**.

Autorem cílem je ukázat, že Západ i Východ ve svých dějinách v posledních patnácti tisíci letech procházely stejným vývojem, protože území, na nichž se rozkládaly, obýval stejný druh lidských bytostí, které vytvářely shodný druh historie. Jeho snahou je však také dokázat, že se tak nedělo ve stejném čase a stejnou rychlostí. Konečnou otázkou pro autora

zůstává, zda Západ bude dál vládnout. To je zda lidstvo jako celek projde změnou k celkem novému druhu existence, dřív než je navždy zničí katastrofa. O její možné povaze hovoří na konci knihy.

Na počátku svého výkladu Morris zkoumá vznik hominidů až po lidsky autentický druh homo sapiens sapiens, který se objevil před 150 000 lety v jižní Africe. Někdy před 13 000 lety se dostal až na jih Ameriky, kterou osídlil jako poslední kontinent. Jádrem vývoje či nejpokročilejší oblastí se stal tzv. **ú r o d n ý p ů l m ě s í c**, oblast zahrnující území Palestiny, Sýrie, jižního Turecka, pomězi Iráku a Iránu, kde se rozvinulo prvotní zemědělství. To představovalo základní impuls vývoje dějin. Teprve až od doby 8000 let př. Kr. má smysl rozlišovat Západ a Východ, neboť zemědělství se začalo rozvíjet i v jiných oblastech. Jediným důvodem rozvoje zemědělství v úrodném púlměsíci přitom byly pouze přírodní podmínky, vysoká koncentrace později kulturních rostlin a domestikovatelných zvířat, nikoliv nějaké intelektuální, jazykové či podobné přednosti obyvatel této oblasti.

Shodné kulturní jevy charakterizující vývoj zemědělství, jako domestikace hospodářských zvířat, kultivace rostlin apod., se odehrávaly v obou oblastech ve stejném pořadí, jen na Východě se zpóźděním přibližně 2000 let.

Ve shodě s pozitivistickou metodou zkoumání minulosti Morris vyvíjí nástroje měření kulturních procesů, aby mohl provést relativně objektivní srovnání vývoje obou zkoumaných oblastí. Volí k tomu čtyři základní hlediska, a to změny ve využívání energie (nejdříve otroků, přírodních sil, posléze uhlí), schopnosti organizování / organizování se (ať už jde o práci, armádu, správu), dále předávání informací jako rozhodujícího nástroje sociálního vývoje, a konečně schopnost vést válku.

Za východisko své metody stanovil 1000 bodů jako maximum sociálního rozvoje, dosaženého v r. 2000. Tento počet pak stejnoměrně rozdělil mezi čtyři zvolená hlediska měření. Pro měření schopnosti organizování / organizování se zvolil Morris za základ velikost lidských sídel, přesněji urbanizaci. V r. 2000 bylo Tokio největším městem světa, z celkových 1000m bodů na ně připadlo 250. Počet obyvatel Tokia pak autor vydělil tímto počtem bodů, takže na každý bod připadlo 106 800 lidí. Tak získal měřítko pro hodnocení urbanizace v jednotlivých etapách vývoje civilizací.

Nejjednodušší způsob měření energie je spotřeba na osobu, měřeno v kilokaloriích na den. Nejvyšší spotřebu mají Američané, kteří spálí 228 000 kalorií denně. Na Západ tak připadá 250 bodů. Největší spotřebu na Východě má Japonsko – 104 000 kilokalorií. Ve zpětném pohledu východiskem vážení spotřeby energií se stává bazální (minimální) lidská spotřeba, která činí 2000 kilokalorií na den. Ale již na konci doby ledové tehdejší lovci si musili zajistit spotřebu alespoň 4000 kilokalorií na den. Odtud pak autor odvíjel měření tvorby a spotřeby energie sledovaných společností. Podobným způsobem stanovoval měřítko pro zbylé dvě skupiny sledovaných sociálních vztahů.

Podle zvolených hledisek pak autor provádí měření či vážení vývoje civilizací každých 1000 let počínaje koncem doby ledové. Od pátého tisíciletí po Kr. se zlepšuje kvalita měřitelných důkazů a autor pak váží historickou realitu každých 500 let.

V nejobsáhlejší části knihy autor sleduje a porovnává vývoj obou hlavních kulturních oblastí až do současné doby. Podle výsledků zvolených hledisek (založených zpočátku nutně téměř výhradně na výsledcích archeologických výzkumů) přibližně od počátku neolitu až do konce šestého tisící-

letí existují přesvědčivé důkazy o rychlejší vývoji Západu. Ale od této doby se situace začíná měnit a pomyslné vedení ve vývoji civilizace přejímá Východ. Příčina úpadku Západu (zeměpisné od Atlantického oceánu až po Mezopotámii a Egypt) spočívala v celém systému: zemědělské formy výroby závisely na vůli vládnoucích hierarchií, vlastnicích veškerou půdu. Autor v té souvislosti vyvozuje poučení pro současnost: cenou za rostoucí komplexitu civilizace je její křehkost. „To zůstává základním paradoxem sociálního vývoje“, uzavírá. A dodává: „Čím rozvinutější se civilizace stává, tím více se rozvíjí hrozby, které ji podřívají. Vymknou-li se kontrole – zejména znásobuje-li jejich vliv i změna prostředí, může dojít ke zhroutil civilizace.“

Jakub Špaňhel: Katedrála v Gloucestru, 2002, 250x200 cm

Autor pak přechází k popisu vývoje Východu, kde zemědělský způsob výroby se počal vyvíjet o 2000 let později než na Západě, tedy až někdy kolem poloviny osmého tisíciletí př. Kr. V další fázi, v posledním tisíciletí př. Kr., je vývoj vyrovnán. Základní podobnost obou civilizací představoval přechod od malých k velkým státům. Příznacné pro celý koncept autora díla to byla proměna klimatu, způsobená změnou ve vychýlení zemské osy, která přinesla více vláhdy do středomořské Evropy, zatímco na východě Asie, v Číně, se klima ochladilo a bylo sušší. Obě tyto změny přispěly k větší úrodnosti půdy a následně ke zvětšení populace – obě předpoklady pro velké změny v organizaci společnosti. Připomíná v této souvislosti také teoreticko-historický závěr německého existencialisty Karla Jasperse, který hovoří o tomto období, zvláště pokud jde o léta kolem poloviny tisíciletí, jako o „axiální období“, v němž v Číně, Indii, Persii a Palestině byly položeny duchovní základy, z nichž lidstvo dosud žije. Reálnou sjednocující myšlenkou „axiálního období“ je jednotu v rozmanitosti. Přes

všechny rozdíly mezi Západem, Východem a asijským jihovýchodem rozsah idejí, argumentů a konfliktů byl ve všech hodnotených regionech pozoruhodně shodný. „Axiální osa“ se stala souborem událostí, které nastaly, když lidé vytvořili silné státy a odkouzlili svět (k tomu viz Marcel Gauchet: Odkouzlení světa, Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004). V tomto období v Řecku také vznikla idea demokratické společnosti, kterou se odlišilo směřování Západu od Východu.

Ve stejné době se také počaly rozvíjet styky mezi oběma civilizacemi – po tzv. „stepní dálnici“ přes jih Sibiře, vodní cestou podél asijského kontinentu z Číny přes Indii a do Egypta – a známou „hedvábnou cestou“ přes střední Asii.

Následujících 500 let po Kr. je dobou všeobecného úpadku obou civilizací – v Evropě jako důsledek „stěhování národů“. Je to také doba zrození křesťanství a

buddhismu, náboženství, jejichž zakladatelé nepatřili k žádné kastě vyvolených a umožnili přístup ke spase nejširším lidovým vrstvám. Nicméně je to Východ, který se vzhopí a v dalším vývoji „předběhne“ Západ. Kulturní a civilizační převaha Východu trvala fakticky až do 12. stol. po Kr. Vzniká také první říše Mongolů, která zahrnuje území kolem „stepní dálnice“ a pronikla hluboko do Evropy. Je to zřetelně první globální – kontinentální impérium. Kultury se v té době obchodně propojují. Avšak zatímco západní civilizace počíná expandovat mimo hranice kontinentu, východní se uzavírá do sebe. Odtud nastává vzestup Západu. Je to také geografická blízkost Nového kontinentu, která usnadňuje západní civilizaci ho kolonizovat. Jeho podmanění bylo důsledkem nejen převahy Západu, ale také následek nemoci, přinesených z Evropy (neštovice). Od počátku 15. století po Kr. Západ tak postupně získával převahu nad Východem. Kolonizace se stala také východiskem z potravinové nouze. A Rusko zrušilo „stepní dálnici“ obsazením Sibiře.

V obou civilizacích politickými systémy v té době otřásaly změny, které byly předzvěstí moderny: zpochybňování vládnoucích autorit a vlastnických vztahů. V 18. století se objevila třetí vlna „axiální osy“: vědecká revoluce a osvícenství. Byly to spíše důsledky než příčiny rostoucího sociálního rozvoje Západu. Nastal „věk Západu“.

V autorově způsobu interpretace vyznačuje tuto změnu křivka, která v grafickém vyjádření od počátku 18.stol. po Kr. míří strmě vzhůru. Na Západě se mění význam víry – pro stále větší množství lidí Západu ji nahrazuje socialismus, evolucionismus a nacionalismus. Ale Východ se začal učit: porážka ruské flotily v r. 1905 v rusko-japonské válce byla předzvěstí možné změny. Grafické vyjádření vztahů obou civilizací ukazuje,že síly a váhy se vyrovnávají.

V 21. stol. začínají velké závody mezi Východem a Západem. Perspektivu je, že vznikne velká singularita nebo nastane soumrak. Buď brzy, zřejmě před r. 2050, začneme s transformací hlubší, než byla průmyslová revoluce, která znevýznamní většinu současných problémů, nebo se budeme potácet do nepředsavitelného kolapsu. Lze těžko předvídat, snad dojde ke kompromisu, na němž každá ze stran něco získá. Ale může se i stát, že Čína předstihne Západ, i když vzájemné vztahy budou vypadat jako dřív. Znamená to, že příštích čtyřicet let bude představovat nejdůležitější dobu v dosavadní historii. Jaderné odzbrojení se stane nejvýznamnějším úkolem tohoto údobí. Bude to vyžadovat systém světového vládnutí, jak to již v r. 1945 požadoval Albert Einstein. „Jestliže myšlenka světového vládnutí není realistická, pak je reálný jediný obraz budoucnosti: totální zničení lidstva,“ prohlásil. Ohlédneme-li se zpět na posledních 15 000 let, pak budoucí vývoj odhadl Einstein přesně. Od doby kamenné přes rané státy jako Uruk a Shang, první říše jako Asýrii a Quin a oceánská impéria jako někdejší Britské impérium, to byl zřetelný trend ke stále větším politickým útvarům. Perspektivu může mít cosi jako „Čimerika“ (spoluvláda nejsilnějších velmocí Číny a Spojených států). Znamená to restrukturalizovat geografii uzavřením „stepní dálnice“ a otevřít dálnice oceánské. Jen tak se lze zajistit proti migraci. Znamená to také otevřít nové směry vědeckého výzkumu a začít vyvíjet podněty, jež by vedly k nové průmyslové revoluci. To znamená k revoluci, která by řešila jímání energií a prolomila omezení, jež představují fosilní paliva.

Z řešení tzv. Fermiho paradoxu, který znamená, že jen v Mléčné dráze by mělo být nejméně milión nám podobných civilizací, se nabízí významné poučení: protože jsme se s nimi nesešli, znamená to, že přestaly existovat, nepravděpodobněji v důsledku atomových válek. Astronomové Shklovskij a Sagan, kteří o těchto skutečnostech uvažovali, dospěli totiž – ostatně shodně s jinými astrofyziky – k závěru, že se tak stane vždy do sta let, která uplynou od okamžiku, kdy tyto civilizace vyvinuly jaderné zbraně. Že je při podobné intelektuální úrovni, jakou má homo sapiens sapiens, vynalézt téměř zákonitě museli, pokládají za nepochybné. Stejně tak nepochybné je pak i to, že při stejném vybavení agresivitou, jakou disponuje náš druh, vzájemné vyhlazení bylo téměř zákonitě. Ledaže nastalo, alespoň na některých planetách, zklidnění, které je pro nás po zkušenostech 20. století téměř nepředstavitelné.V tom případě by kritickou budoucí mezí současné světové civilizace měl být rok 2045.

Možná, že tento závěr je přehnaný. Jisté však je, že růst populace a světové soustředění o zdroje takovou osudovou perspektivu nabízejí.

Václav Mezřický

Ian Morris: Why the West Rules for Now, Profile Books, 750 str.

Operní „vykopávky“ I

V minulé sezóně uvedlo několik operních domů ve střední Evropě díla, která nebyla v zahraničí provozována řadu desetiletí a u nás vůbec. V jednom případě se jednalo dokonce o evropskou scénickou premiéru amerického skladatele. Pojďme proto nejen o provedení samotných.

Dá se říci, že zájem o operní tvorbu, ať už romantickou, barokní, nebo moderní, neklesá, ba naopak stoupá. Obecnstvo, jako by nalézalo sounáležitost s příznačnou atmosférou operních děl, která zahrnuje obecně mravní postulatů s emotivními a dramaticky naléhavými příběhy, spojuje tedy obecně platné myšlenky s individuálními osudy. A to vše v neopakovatelném uměleckém vyznění příznačném pro operu. V tomto kontextu není divu, že dramaturgie operních domů, a to jak malých, středních, tak i velkých, se neuspokojuje jenom opakováním notoricky známých titulů, ale hledá a nalézá mezi zapadlými operami impulsy k novým inscenacím. A my všichni žasneme, jak tato díla, která po dlouhou dobu ležela v archivech, promlouvají s neobyčejně silnou dramatickou účinností a jak často přinášejí zcela nečekaně hluboké emotivní zážitky.

Tak jako veškerou lidskou činnost ovládá móda, působí i ve světě hudby, a to více, než se domníváme. A každá móda má své přednosti a na druhou stranu své zápor. Mezi nechalné projevy módních trendů musíme řadit dnes v západní Evropě rozšířené samoučelné režisérské exhibice. Pozitivní stránkou módních tendencí v posledních letech je uvádění nejen méně známých děl, ale i zcela zapomenutých autorů. Při „vyhrabávání vykopávek“ samozřejmě hrozí, že vy-

hrabeme i veteš. To už ale patří k věci, proto některé výtky, že by bylo vhodnější nechat v tichosti určitá díla ležet v archivech, nutno jednoduše odmítnout. Ostatně reakce publika sama rozhodne, zda patří dílo pouze do zaprášeného archivu.

Čas nikam neplynoucí

Jedním z autorů, který přinesla na evropskou scénu uplynulá sezóna, je **Boris Blacher**. Dnes je téměř zapomenut, ale ve své době (40. – 70. léta 20. století) byl uznáván. Nejprve tedy něco o něm. Jeho životní cesta byla doopravdy spleťtá. Narodil se v severovýchodní Číně v tamní ruský hovořící komunitě. S rodiči se stěhoval po různých místech Číny a dokonce i po Sibiři. Až teprve v roce 1926 ve věku 19 let se přes Sanghaj a Paříž definitivně přestěhoval do Berlína. Studoval zprvu architekturu a matematiku. Nějaký čas trvalo, než se rozhodl věnovat se hudbě. Postupem doby zřejmě našel různé vlivy a podněty, které poté přetavil v osobitý projev charakterizující každou významnou tvůrčí osobnost. Není proto divu, že vzbudila zájem produkce, uvádějící v jednom večeru tři Blacherovy krátké opery. Podílely se na ní tři berlínské instituce: **Komische Oper Berlin, Universität der Künste Berlin a Hochschule für Musik „Hans Eisler“ Berlin**.

Boris Blacher se zapsal především jako experimentátor s metrikou a exotickými rytmy. Ale málokde se dočteme, že ve své početné tvorbě napsal také dílo naprosto výjimečného charakteru. Jedná se o operu s již neobvyklým názvem: **Abstraktní opera číslo 1 (Abstrakte Oper Nr. 1** op. 43, premiéra 1953). U zrodu díla stál také v té době význam-

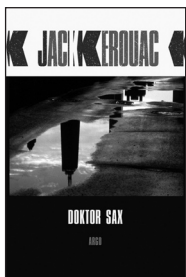
ný německý autor Werner Egk, autor ve své době úspěšných oper.

V čem se projevuje „abstraktnost“ opery, kterou skladatel avizoval v názvu až vyzývavě? Libreto rezignuje na souvislý dramatický příběh děl aristotelských zákonů (expozice – kolize – krize – katastrofa – katarze), což je dodnes strukturou, dá se říci, každého operního díla. Výstupy v Abstraktní opeře jsou řazeny posloupně, aniž by mezi nimi byla pevnější kontinuita. Každý výstup má své obsahové i hudební téma a je svým způsobem uzavřenou hudební i tematickou jednotkou. „Abstraktní“ je i rytmicky zcela rozvolněná hudba, misty s náznaky jazzu, v níž se prolínají stupnice, šantánové melodie a jejich útržky, mluvené slovo, výkřiky, stylizovaný smích, expresivně laděné žestě atd. Tato hudebně-dramatická abstraktní mozaika ovšem přináší netušené možnosti ve střídání abstraktních pojmů vyjádřených hudbou více než textem, ať už jde o emoce, který každý v životě dřív nebo později zažije (láska, bolest, strach atd.). Právě v tomto smyslu je Blacherova opera velice originální a v dějinách opery atypická. Nemá totiž konkrétní jednající osoby, ale jako postavy jsou uvedeny tyto abstraktní pojmy jako Láska, Strach, Bolest, Vyjednávání, Panika. Personifikace těchto pojmů byla kdysi velmi populární v době rozkvětu barokní opery. Ale tam postavu s abstraktním pojmem ztvárňovala vždy konkrétní sólová postava (muž, žena či kastrát) s určitým hlasovým témbrem a pěveckým charakterem. U Blachera je tomu jinak. Zde nejsou postavy personifikovány v jednotlivých individualitách, ale zpívá je často několik pěvců najednou. Tak např. Strach představuje jednou tercet a směřuje se sbor, jindy tercet bez sboru. Postava Lásky I je ztvárněna duem tenoru a sopránou, Bolest je psána pro sopránové sólo, Vyjednávání zpívá duo tenor a baryton,

Panika je rozepsána pro velký sbor se všemi sólisty, kteří v díle vystupují, a Láska II je svěřena tenoru. Zpívaný i mluvený text je anglicko-ruský, pokud se ovšem vůbec jedná o konkrétní slova a nikoli zpívané melodie beze slov, citoslovce či protrahované samohlásky. Jsou ovšem i chvíle, kdy postavy vystupují na scéně simultánně: jedna zpívá anglicky stupnice na text weather is permanent, weather is permanent..., druhá si zároveň vede svou „počtemu jest pagoda chorošaja?“ Děj, který by někam směřoval tedy „Abstraktní opera“ v podstatě nemá. Režisérka Julia Glass vymýšlela nejzručnější scénických efektů včetně gagů nůžek, takže plně postihla sémantické gesto Blacherovy Abstraktní opery k oživení nikam neplynoucího času. Orchestr Junge Philharmonie Brandenburg skvěle vedl Adrian Pavlov. Večer byl doplněn dalšími dvěma aktovkami téhož autora. Příliv (*Die Flut*) z roku 1947 na libreto Heinze von Cramera podle G. de Maupassanta vychází hudebně z neoklasicismu. Třetí Blacherova aktovka **Ariadne** (text Johann Christian Brandes podle stejnojmenné kantáty H. W. Gerstenberga) je melodram z let 1969-1971, kde klasické mytologické téma je zpracováno opět neobvyklou formou – dvěma vyprávěči a dvěma pantomimicky ztvárněnými, nezpívajícími postavami za doprovodu elektronické hudby. V Ariadně jsme měli možnost porovnat další radikální posun v Blacherově tvorbě. Stylová scéna a kostýmy z přelomu 60. a 70. let minulého století (Stefanie Lindner), které s duchem „elektronické Ariadny“ souzněly a režie (Georg Schütty) zdůrazňovaly originalitu Blacherovy operní tvorby. Poslední aktovka byla uvedena na scénu ve spolupráci Elektronického studia TU-Berlin. V příštím čísle pojednáme o dalších operních raritách.

Vít Zavadiil

Knihy nakladatelství ARGO

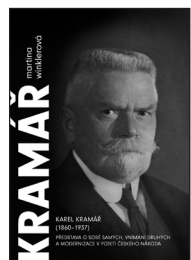
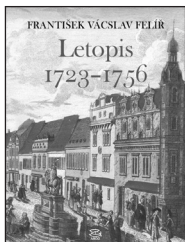
**Jack Kerouac
Doktor Sax**

Přeložila Lucie Šimerová, 298 Kč

Tento v češtině dosud nevydaný román je založen na autorových vzpomínkách na rodný Lowell. Zároveň se z kontextu jeho díla poněkud vymyká, protože Kerouac zde opouští svou oblíbenou a obvyklou kronikářskou polohu a vytváří tajemnou, fabulovanou prózu, v níž se vzpomínky prolínají se sny. Doktor Sax bývá označován za nejlepší Kerouacovu knihu.

**František V. Felíř
Letopis 1723–1756**
378 Kč

Rukopisně dochovaný letopis Františka Václava Felíře, měšťana a úředníka Starého Města pražského, je nerozsáhlejším popisem života a událostí v Praze z první poloviny 18. století. Souvisle pokrývá období téměř třiceti pěti let, měsíc po měsíci, a jsou v něm zaznamenány jak záležitosti stěžejního historického významu, tak epizody z každodennosti hlavního města.

**Martina Winklerová
Karel Kramář (1860–1937)**

Kolektiv překladatelů, 398 Kč

Kniha německé historičky Martiny Winklerové je jednou z nejlepších prací o českých dějinách přelomu 19. a 20. století a o první republice jako takové. Jejím ústředním hrdinou je panslavisticky orientovaný politik Karel Kramář, který společně s T. G. Masarykem patří k nejvýraznějším postavám české politické scény.

**George Orwell
Devatenáct set osmdesát čtyři/Nineteen Eighty-Four**
Přeložila Petra Martínková, 398 Kč

Bilingvní vydání slavného románu, který vyšel již v roce 1949 a byl inspirován stalinistickým režimem. Víze totalitní společnosti, kde není místo pro lásku, vlastní názor ani pro víru ve vlastní smysly, varuje před jakoukoli diktaturou moci. Kniha vychází v novém překladu.

Miličova 13, 130 00 Praha 3, tel.: 222 781 601, fax: 222 780 184, argo@argo.cz, www.argo.cz
distribuce KOSMAS, V Zahradě 887, 252 62 Horoměřice, tel. 226 519 387, e-mail: kosmas@kosmas.cz

LA CASA BLŮ

...tvoje španělská vesnice

www.lacasablu.cz

**Nasaj naši atmosféru!
100 % nekuřacké**

HAPPY PIVO
starouš 0,5l za
24 Kč
do 19hod.

Španělská klasická Kytara

Neděle 4. a 18. ve 20:00

Matěj Žak hraje Isaac Albeniz, William Walton,
Joaquín Rodrigo, Manuel de Falla a jiné...

**Přijďte
na oběd!**
polední menu +
malá polévka

96 Kč

Každou středu
Quinoa v menú

DO 18 HOD.

MEDOVNÍK
nebo KAKAOVNÍK
39 Kč + presso nebo čaj
ZADARMO

Víno La Casa Blů Chile
nebo Španělské (karafa)
0,25l 52 Kč
0,50l 104 Kč

**WI-FI
gratis**

Galerie Julio Cortázar
Jan Demerci - „Blanca“

Kozí 15, Praha 1, 224 818 270
Reservé sms servis, 723 446 002
lacasablu@seznam.cz

www.facebook.com/nakladatelstvi.portal
www.portal.cz

váz., 216 s., 269 Kč

**Tomasz Dostatni,
Jaroslav Šubrt
Dominik Duka –
Tradice, která je
výzvou**

Autoři reflektují témata, která jsou současnému pražskému arcibiskupovi drahá: smysl tradice, zvláště katolické v kontextu moderních dějin, kořeny víry a věrnosti církvi, dějiny domikánského řádu. Probírají však také jeho dnešní názory na českou společnost, stát, stav dialogu státu a církve.

Jan Jandourek

Sociologie zločinu

**Proč lidé vraždí
a jezdí načerno**

Proč se lidé chovají jinak, než se od nich očekává, a jaké to má příčiny? Jak se může společnost bránit a jak má delikventy trestat? Čtenář v knize nalezne příklady z historie, skutečné kauzy i ilustrativní momenty z prózy. Publikace obsahuje základní klíčové sociologické pojmy a pojmy z kriminologie.

brož., 176 s., 235 Kč

**Cathy Glass
Rozbitá**

**Příběh zneužívaného
a odvrženého dítěte**

Příběh o Jodie, která se ocitá v páté pěstounské rodině. Péče o Jodie není jednoduchá a pěstounka nedokáže spravit Jodiin rozbitý život. Dokáže ale prolomit její nedůvěru. Kniha ukazuje náročný úkol pěstounů a adoptivních rodičů, kteří někdy dostanou do péče dítě, které se i přes jejich nejlepší snahy nedokáže vymanit z toho, co prožilo.

váz., 264 s., 369 Kč

Žádejte v knihkupectvích nebo objednávejte:

Portál, s. r. o., tel.: 283 028 203, e-mail: obchod@portal.cz

KNIHKUPECTVÍ PORTÁL:

Jindřišská 30, Praha 1; Klapkova 2, Praha 8;

Dominikánské nám. 8, Brno.

SLEVY PRO STUDENTY

15 % NA PUBLIKACE PORTÁL, 10 % NA OSTATNÍ KNIHY

PROSTOR, nakladatelství, s. r. o., Nad Spádem 10, 147 00 Praha 4-Podolí
tel.: 242 441 694, e-mail: prostor@eprostor.com, www.eprostor.com

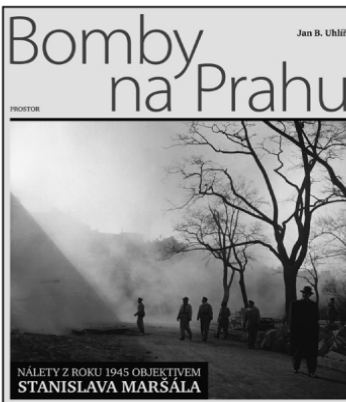
**Jan B. Uhlíř
Bomby na Prahu**

Nálety z roku 1945

objektivem Stanislava Maršála

Soubor 250 dosud nepublikovaných snímků Stanislava Maršála zachycuje bezprostřední následky spojeneckého bombardování Prahy v únoru a březnu 1945 a jejich odstraňování. Mnohdy syrové a drastické snímky dokonale zachycují a zprostředkovávají tyto tragické události i atmosféru doby.

vázané, 272 stran, 980 Kč

**Dietrich Schwanitz
Vzdělanost jako živý dialog
s minulostí**

Naše vědění prochází v současnosti hlubokou proměnou a všeobecně je v západní kultuře již delší dobu pocítována krize vzdělávacího systému, případně úpadek klasického vzdělání. Práce Dietricha Schwanitze se pokouší reagovat na tuto situaci a nově stanovit, co je základem naší vzdělanosti. Schwanitzova encyklopedická práce vyšla od doby svého vzniku v roce 1999 už ve třiceti vydáních a byla přeložena do řady cizích jazyků.

vázané, 552 stran, 750 Kč

**Thomas Bernhard
Události a jiné prózy**

Svazek představuje soubor raných próz Thomase Bernharda, které vznikaly na sklonku padesátých let, z nichž některé publikoval pouze časopisecky či v literárních přílohách německých novin. Dnešní čtenář a obdivovatel Bernhardova prozaického díla v těchto prvních prózách shledá dvě ústřední linie, které provázely celou vyzrálou autorovu tvorbu: smysl pro paradox a absurditu krátké povídky-zprávy, v rozsáhlejších textech pak hudebně litanický hlas vypravený zaznamenávající typicky bernhardovské vidění světa.

vázané, 176 stran, 250 Kč

Knihy žádejte u svého knihkupce. Nebo na www.eprostor.com s 20% slevou!

Legerova 70, 120 00 Praha 2,
tel.: 224 225 935, e-mail: gallery@galleryjk.cz, www.galleryjk.cz

gallery

Jaroslav Čvančara
Heydrich

Nové doplněné vydání knihy o Reinhardu Heydrichovi se i tentokrát soustřeďuje na celé jeho pražské působení ve funkci zastupujícího říšského protektora, ukončené atentátem československých parašutistů. Představuje monumentální obrazový dokument, sestavený z mnohdy zcela unikátních fotografií a dalších dobových materiálů, které autor, publicista a badatel Jaroslav Čvančara soustředěně shromáždil už po několik desetiletí. Čtenář i divák se tak může podrobně seznámit se všemi dnes známými okolnostmi kolem atentátu jako nejvýznamnějšího činu domácího a zahraničního odboje – symbolu odporu českého národa a dalších evropských porobených národů proti německému nacismu.

*vázaná, 336 stran, přes 1000 fotografií a dokumentů,
doporučená prodejní cena: 1 260,- Kč*

distribuce KOSMAS, www.kosmas.cz; navštivte nás na adrese: www.galleryjk.cz